Bożena Niebrzydowska

Program nauczania języka niemieckiego

dla klas I-IV liceum ogólnokształcącego

i klas I-V technikum

Etap edukacyjny: III

Zakres kształcenia: podstawowy

Podstawa programowa: III.2.0, III.2

ZMIANY W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ 2024

Bożena Niebrzydowska – absolwentka filologii germańskiej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, nauczyciel dyplomowany języka niemieckiego w III Liceum Ogólnokształcącym w Łomży, ekspert w Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży, tłumacz języka niemieckiego. W latach 2012–2015 pracowała w projekcie „Budowa Banków Zadań" zorganizowanym przez CKE w Warszawie. Jest autorką książek: „Niemiecki dla średnio zaawansowanych", „Repetytorium leksykalno-tematyczne A2-B1", „Niemiecki samouczek", współautorką książek „Klassische Fälle", „Sein letzter Fall", współautorką podręczników, m.in. serii podręczników „Komplett" oraz „Komplett plus", a także autorką programów nauczania oraz materiałów pomocniczych dla uczniów i nauczycieli. Pracowała jako nauczyciel metodyki w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych w Łomży, wykładowca glottodydaktyki oraz lektor języka niemieckiego. Prowadziła liczne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli.

MEGA! © Klett Polska

Spis treści

1. Charakterystyka programu **3**

1.1. Informacje ogólne 3

1.2. Koncepcja programu 3

1.3. Nauczyciele 5

1.4. Uczniowie 5

1.5. Materiały dydaktyczne i wyposażenie sali lekcyjnej 5

2. Cele kształcenia **6**

2.1. Cele ogólne 6

2.2. Szczegółowe cele kształcenia 8

2.3. Cele wychowawcze 12

3. Treści nauczania **12**

3.1. Zakresy tematyczne 12

3.2. Struktury gramatyczne .. 14

3.3. Funkcje i środki językowe 18

3.4. Treści interkulturowe 20

3.5. Przykładowa realizacja treści nauczania 20

4. Sposoby realizacji celów kształcenia **23**

4.1. Techniki pracy nad elementami języka 23

4.2. Techniki nauczania podstawowych sprawności językowych 27

4.3. Metody aktywizujące 32

4.4. Autonomia ucznia 33

4.4.1. Wdrażanie do samooceny 34

4.5. Sposób realizacji programu z uczniami potrzebującymi indywidualizacji 35

4.6. Przykładowe scenariusze lekcji na podstawie podręcznika *MEGA!* 42

5. Standardy osiągnięć **46**

6. Sposoby kontroli osiągnięć ucznia i ocenianie ucznia **47**

6.1. Wymagania na poszczególne oceny 48

7. Ewaluacja **50**

Bibliografia **53**

MEGA! © Klett Polska

1. Charakterystyka programu

1.1. Informacje ogólne

Przedmiot: język niemiecki
Typ szkoły: liceum ogólnokształcące, technikum
Etap edukacyjny: III
Zakres kształcenia: podstawowy

Treści nauczania zgodne są z założeniami podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego i technikum (Dz. U. z 2024 r., poz. 1019) wynikającej z *Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.*
Uczniowie realizujący założenia dla poziomu III.2 osiągają poziom A2+, a uczniowie realizujący założenia dla poziomu III.2.0 osiągają poziom A2 według skali biegłości językowej zawartej w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego.*
Podręcznik *MEGA!*, na którym opiera się niniejszy program, jest przeznaczony do pracy z uczniami rozpoczynającymi naukę języka niemieckiego w szkole ponadpodstawowej jako drugiego języka obcego oraz uczniami kontynuującym naukę tego języka jako drugiego języka obcego. Rozkłady materiału uwzględniają warianty podstawy programowej III.2.0 oraz III.2. Ogólne i szczegółowe cele kształcenia dla tych dwóch wariantów są uwzględnione w programie.

1.2. Koncepcja programu

Niniejszy program bazuje na podejściu komunikacyjnym. Opiera się ono na założeniu, że efektywne uczenie się języka polega na aktywnym uczestnictwie w komunikacji autentycznej. Uczeń uczy się języka poprzez używanie go w autentycznych kontekstach, w których skupia się na przekazywaniu znaczenia i porozumiewaniu się z innymi. W procesie nauczania wykorzystuje się różnorodne techniki i zadania, które wymagają od ucznia aktywnego angażowania się w komunikację, jak role-play, zadania interakcyjne, gry językowe czy sytuacje problemowe. Podstawowe założenia metody komunikacyjnej zostały sformułowane w latach 70. XX wieku przez reprezentantów tzw. "metod naturalnych", takich jak Tracy Terrell, Stephen Krashen i Diane Larsen-Freeman. Główne założenia tej metody można podsumować następująco:
1. Nacisk na komunikację autentyczną: Uczniowie uczą się języka, korzystając z języka w rzeczywistych sytuacjach komunikacyjnych. Celem jest rozwijanie umiejętności porozumiewania się w różnych kontekstach.
2.Wzmocnienie umiejętności komunikacyjnych: Uczenie się języka skupia się na rozwijaniu umiejętności rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisania. Ważne jest, aby uczeń czuł się kompetentny w tych czterech obszarach.
3.Nauczanie przez odkrywanie: Uczeń uczestniczy w autentycznych sytuacjach komunikacyjnych i samodzielnie odkrywa reguły i struktury językowe. Nauczyciel pełni rolę przewodnika i ułatwia proces uczenia się poprzez stawianie pytań i udzielanie wsparcia.
3. Kontekstualizacja: Język jest wprowadzany i ćwiczony w konkretnych kontekstach, które mają znaczenie dla ucznia. Uczeń uczy się języka, używając go do opisywania swojego otoczenia, zainteresowań, doświadczeń itp.
4. Błędy jako naturalna część procesu: Błędy językowe są traktowane jako naturalna część procesu uczenia się i nie są negatywnie karane. Nauczyciel koncentruje się na rozwijaniu płynności komunikacyjnej, a poprawność językowa jest rozwijana stopniowo.

MEGA! © Klett Polska

Drugim aspektem teoretycznym, do którego odwołuje się niniejszy program, jest podejście zorientowane na działanie. Jest ono pokrewne podejściu komunikacyjnemu, kładzie bowiem nacisk na aktywne uczestnictwo uczniów w realistycznych zadaniach komunikacyjnych. Jest to metoda, która stawia praktyczne zastosowanie języka w centrum procesu nauczania, zamiast skupiać się na izolowanych aspektach gramatycznych czy słownictwie. Głównym celem tego podejścia jest rozwinięcie umiejętności komunikacyjnych uczniów poprzez angażowanie ich w autentyczne działania językowe.

Podejście zorientowane na działanie wywodzi się z koncepcji uczenia się przez działanie i teorii uczenia się społecznego. W ramach tego podejścia, nauczyciele tworzą zadania, które odzwierciedlają rzeczywiste sytuacje komunikacyjne, w których uczniowie są aktywnie zaangażowani. Przykładowe zadania mogą obejmować sytuacje, takie jak planowanie podróży, organizowanie spotkania czy rozwiązywanie problemów w grupie.

Ważnym elementem podejścia zorientowanego na działanie jest tzw. sekwencja zadaniowa Jest to seria zadań, które prowadzą uczniów od prostszych do bardziej złożonych działań językowych. Nauczyciele starają się tworzyć zadania autentyczne i autentycznie znaczące, które angażują uczniów w rzeczywiste cele komunikacyjne. Według Jane Willis, jednej z głównych badaczek i praktyków tego podejścia, w nauczaniu zorientowanym na działanie ważne jest, aby zadania były autentyczne, miały jasny cel komunikacyjny, były motywujące dla uczniów i prowadziły do refleksji nad językiem.
Nauczyciele mogą oczywiście korzystać z innych współczesnych osiągnięć dydaktyki, dostosowując je do możliwości i potrzeb grupy docelowej. Wykorzystywanie elementów różnych metod ma doprowadzić do opanowania umiejętności efektywnego porozumiewania się stosownie do danej sytuacji.

Program zakłada łagodną progresję. Gramatyka związana jest zawsze z komunikacją, nie jest celem samym w sobie. Bariery językowe są przełamywane przez liczne metody aktywizujące w postaci gier, zabaw i projektów. Program kładzie nacisk na potrzeby ucznia poprzez uwzględnienie języka młodzieżowego, informacji o strategiach uczenia się, ciekawych słuchowisk, ciekawostek dotyczących krajów niemieckiego obszaru językowego. Zróżnicowane zadania dają szanse uczniom zdolnym i uczniom, którym nauka języka obcego sprawia problemy.
Treści nauczania, niezbędne do osiągnięcia założonych celów, pojawiają się w proponowanym materiale w układzie spiralnym**.** Powrót do znanych treści daje zarówno możliwość powtórzenia wprowadzonego materiału, jak i poszerzenia zdobytych wcześniej umiejętności.

Sposoby realizacji założonych celów przedstawione w poszczególnych rozdziałach programu wspierają i podnoszą efektywność nauczania i uczenia się.

- Techniki pracy nad poszczególnymi sprawnościami i podsystemami języka (4.1.–4.2.) są źródłem pomysłów na atrakcyjną formę lekcji i urozmaicenie stosowanych ćwiczeń. Nauczyciele mogą przygotować dodatkowe karty pracy, korzystając z przedstawionych propozycji.
- Metody aktywizujące uczniów (4.3.) poszerzają listę stosowanych metod o takie, które w ciekawy sposób angażują ucznia do nabywania i utrwalania poszczególnych umiejętności.
- Wspieranie autonomii (4.4.) pomaga motywować ucznia, a zebrane propozycje samooceny (4.4.1.) zachęcają ucznia do samodzielności.
- Przykładowe scenariusze lekcji (4.5.) ilustrują sposoby zaplanowania lekcji z wykorzystaniem materiałów w podręczniku *MEGA! 1.*
- Kryteria oceniania pomagają w przekazywaniu informacji zwrotnych (6.) na temat mocnych i słabych stron pracy ucznia oraz formułowaniu wniosków do dalszej pracy.

Program adresowany jest do nauczycieli, którym umożliwi przede wszystkim właściwe zaplanowanie procesu dydaktycznego, a także do uczniów, ich rodziców oraz dyrektorów szkół.

MEGA! © Klett Polska

1.3. Nauczyciele

Kwalifikacje nauczycieli powinny być zgodne z wymaganiami określonymi przez MEN, natomiast cechy pożądane u osób pracujących w zawodzie nauczyciela to m.in. sprawiedliwość, życzliwość, wyrozumiałość, poczucie humoru, spokój i opanowanie, szeroka wiedza w różnych dziedzinach, kultura osobista i posiadanie autorytetu.
Od nauczyciela wymaga się również: jasnego formułowania celów lekcji, aktywizowania uczniów, wykorzystywania naturalnej ciekawości i indywidualnych predyspozycji oraz uzdolnień uczniów, preferowania nagrody, a nie kary (Pfeiffer: 2001, 118). Zgodnie z zapisami w *ESOKJ* (2003, 124-126) należy zaznaczyć, że nauczyciel powinien znać zasady testowania, oceny i ewaluacji. Zakłada się, że nauczyciel wykazuje się wiedzą socjokulturową, potrafi indywidualizować pracę z uczniami posiadającymi różne zdolności i możliwości. Od nauczycieli oczekuje się ponadto:

- postępowania zgodnie z odgórnymi zaleceniami i wytycznymi programowymi,
- precyzyjnego planowania, ale również elastycznego dostosowania się do potrzeb uczniów,
- określania jasnych reguł współpracy z uczniami,
- umiejętności monitorowania postępów uczniów,
- wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych,
- motywowania uczniów do nauki przez podkreślanie nawet ich drobnych sukcesów,
- przedsiębiorczości,
- kreatywności,
- gotowości do ciągłego doskonalenia warsztatu pracy.

1.4. Uczniowie

Odbiorcami niniejszego programu są uczniowie liceów i techników rozpoczynający naukę języka niemieckiego jako drugiego języka obcego lub kontynuujący ją po klasach 7–8 szkoły podstawowej. Motywację do nauki języka obcego determinują: przedmiot nauki, motywy indywidualne/nastawienia, grupa uczniów, rodzaj ćwiczeń, warunki nauczania, nauczyciel i materiały. Motywacja do nauki może być więc zmniejszona przez zastosowanie mało atrakcyjnych tekstów, ćwiczeń itd. Niniejszy program pomaga spełnić oczekiwania mało zmotywowanych uczniów, gdyż zakłada zastosowanie ćwiczeń, które mają zróżnicowany poziom trudności. Gramatyka nie jest głównym celem, ale związana jest z komunikacją. Uwzględnienie języka młodzieżowego, form komunikacji między nastolatkami, ich zainteresowań – to aspekty, które wychodzą naprzeciw potrzebom młodzieży wykazującej niewielkie zainteresowanie językiem niemieckim.
Zadaniem szkoły jest zapewnienie uczniom nauki w grupie, która liczy 10-15 osób.

1.5. Materiały dydaktyczne i wyposażenie sali lekcyjnej

Realizacja celów kształcenia, które zakłada niniejszy program, wiąże się ściśle z od-powiednim wyposażeniem sali lekcyjnej. Oprócz tradycyjnego wyposażenia, takiego jak:

- tablica,
- markery / kreda,
- sprzęt nagłaśniający,
- odtwarzacz płyt CD i DVD
- mapy świata i krajów niemieckojęzycznych lub dostęp do map interaktywnych,
- plansze edukacyjne, które zawierają np. wybrane struktury leksykalno-gramatyczne,
- materiały ilustracyjne (plakaty, kartki pocztowe, zdjęcia),
- materiały autentyczne (np. czasopisma, książki, filmy),

MEGA! © Klett Polska

- tablica do przypinania pomocy dydaktycznych,
- materiały biurowe (np. arkusze papieru, pisaki, nożyce, taśma klejąca, magnesy),

uczniowie powinni mieć dostęp do wyposażenia umożliwiającego realizację zadań w formie online oraz korzystanie z nagrań i materiałów z chmury. Są to:

- aplikacja do odczytywania kodów QR,
- komputer z dostępem do internetu i rzutnikiem multimedialnym,
- dostęp do wybranych interaktywnych platform edukacyjnych,
- oprogramowanie umożliwiające realizację zadań za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- słowniki jedno- i dwujęzyczne w formie interaktywnej,
- inne elementy technologii informacyjno-komunikacyjnej ułatwiające nauczycielowi i uczniom przeprowadzenie zaplanowanych aktywności.

Warto zwrócić uwagę na odpowiednie ustawienie ławek. Pisanie klasówek, testów, egzaminów próbnych wymaga frontalnego ustawienia ławek.
O ile jest to możliwe, warto jest ustawić ławki w kształcie litery „U", gdy na lekcji zaplanowane jest ćwiczenie umiejętności rozumienia tekstu ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego czy opis ilustracji. Uczniowie widzą nie tylko nauczyciela, ale również siebie nawzajem i są zachęcani do aktywnego udziału w zajęciach. Reagowanie na werbalne i poza-werbalne zachowania rozmówców na lekcji, która koncentruje się na mówieniu, ułatwi też ustawienie krzeseł w kręgu.

2. Cele kształcenia

2.1. Cele ogólne

Niniejszy program opiera się na *Podstawie programowej kształcenia ogólnego z dnia 30. stycznia 2018 r. ze zmianami w 2024 r.,* która wyznacza w pierwszej kolejności cele kształcenia ogólnego dotyczącego nauki w czteroletnim liceum i pięcioletnim technikum. Na III etapie edukacyjnym oczekiwane jest w myśl podstawy programowej nabywanie niżej wymienionych kompetencji. W nawiasie podano przykład odniesienia materiału z podręcznika do kompetencji.

- **Myślenie** – rozumiane jako złożony proces umysłowy, polegający na tworzeniu nowych reprezentacji za pomocą transformacji dostępnych informacji, obejmującej interakcję wielu operacji umysłowych: wnioskowanie, abstrahowanie, rozumowanie, wyobrażanie sobie, sądzenie, rozwiązywanie problemów, twórczość. Dzięki temu, że uczniowie szkoły ponadpodstawowej uczą się równocześnie różnych przedmiotów, możliwe jest rozwijanie następujących typów myślenia: analitycznego, syntetycznego, logicznego, komputacyjnego, przyczynowo-skutkowego, kreatywnego, abstrakcyjnego; zachowanie ciągłości kształcenia ogólnego rozwija zarówno myślenie percepcyjne, jak i myślenie pojęciowe. Synteza obu typów myślenia stanowi podstawę wszechstronnego rozwoju ucznia. (*MEGA! 1*, zad. 3C, s. 41: uczniowie piszą komentarz dotyczący wybranego profilu internetowego).
- **Czytanie** – umiejętność łącząca zarówno rozumienie sensów, jak i znaczeń symbolicznych wypowiedzi; kluczowa umiejętność lingwistyczna i psychologiczna prowadząca do rozwoju osobowego, aktywnego uczestnictwa we wspólnocie, przekazywania doświadczeń między pokoleniami; (*MEGA! 1*, zad. 3, s. 55: uczniowie czytają *Fotostory*).
- **Umiejętność komunikowania się** w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie,

MEGA! © Klett Polska

jak i w piśmie, to podstawowa umiejętność społeczna, której podstawą jest znajomość norm językowych oraz tworzenie podstaw porozumienia się w różnych sytuacjach komunikacyjnych; *MEGA! 1*, zad. 1, s. 102: uczniowie przekazują w ję-zyku polskim informacje z niemieckojęzycznej ulotki)

- **Kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki**, w tym programowanie; (*MEGA! 1,* zad. 3, s. 12: uczniowie szukają w internecie informacji na temat słynnych osób z krajów niemieckiego obszaru językowego).
- **Umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi**, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni; (*MEGA! 1*, zad. 2, s. 45: uczniowie szukają w internecie wykonawców muzycznych i oceniają ich utwory)
- **Umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł**; (*MEGA! 1*, s. 63: uczniowie szukają w różnych źródłach twórców kultury i ich dzieł)
- **Nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania**; (*MEGA! 1*, s. 60: uczniowie analizują podsumowanie gramatyki z danego rozdziału).
- **Umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych** (*MEGA! 1,* s. 113: projekt wymaga pracy w grupach)

Według podstawy programowej, na której opiera się niniejszy program, jednym z naj-ważniejszych zadań liceum ogólnokształcącego i technikum jest rozwijanie kompetencji językowej i kompetencji komunikacyjnej stanowiących kluczowe narzędzie poznawcze we wszystkich dyscyplinach wiedzy. Istotne w tym zakresie jest łączenie teorii i praktyki językowej. Bogacenie słownictwa, w tym poznawanie terminologii właściwej dla każdego z przedmiotów, służy rozwojowi intelektualnemu ucznia, a wspomaganie i dbałość o ten rozwój należy do obowiązków każdego nauczyciela.

Wymagania ogólne, adekwatnie do wariantu podstawy programowej, zostały w niej ujęte następująco:

Wariant III.2.0	**Wariant III.2.**
I Znajomość środków językowych	
Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych.
II Rozumienie wypowiedzi	
Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
III Tworzenie wypowiedzi	
Uczeń samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach	Uczeń samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach

MEGA! © Klett Polska

szczegółowych.	szczegółowych.
IV Reagowanie na wypowiedzi	
Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń uczestniczy w rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie w formie prostego tekstu, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
V Przetwarzanie wypowiedzi	
Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

Powyższa tabela pokazuje, że nie ma różnic w wymaganiach ogólnych dotyczących wariantów III.2.0 i III.2.

Warto podkreślić, że celem nauczania jest dążenie do osiągnięcia przez uczniów kompetencji komunikacyjnych z uwzględnieniem realiów krajów niemieckiego obszaru językowego. Efektywną komunikację zapewnia bowiem nie tylko opanowanie poszczególnych sprawności językowych, ale i wiedza o kulturze i realiach danego kraju.

2.2. Szczegółowe cele kształcenia

Szczegółowe cele kształcenia precyzyjniej obrazują, do czego powinna zmierzać edukacja języka obcego na poziomie szkoły ponadpodstawowej.

III.2.0	III.2
I Znajomość środków językowych	
Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów: człowiek, miejsce zamieszkania, edukacja, praca, życie prywatne, żywienie, zakupy i usługi, podróżowanie i turystyka, kultura, sport, zdrowie, nauka i technika, świat przyrody.	Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów: człowiek, miejsce zamieszkania, edukacja, praca, życie prywatne, żywienie, zakupy i usługi, podróżowanie i turystyka, kultura, sport, zdrowie, nauka i technika, świat przyrody, życie społeczne.
II Rozumienie wypowiedzi (słuchanie)	
Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje, artykułowane wyraźnie w standardowej odmianie języka: 1. reaguje na polecenia; 2. określa główną myśl wypowiedzi; 3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi 4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników); 5. znajduje w wypowiedzi określone	Uczeń rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, ogłoszenia, instrukcje, artykułowane wyraźnie w standardowej odmianie języka: 1. reaguje na polecenia; 2. określa główną myśl wypowiedzi; 3. określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi; 4. określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników); 5. znajduje w wypowiedzi określone

MEGA! © Klett Polska

informacje; 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	informacje; 6. rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi.
III Rozumienie wypowiedzi (czytanie)	
Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-maile, SMS-y, pocztówki, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, instrukcje, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie: 1. określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu; 2. określa intencje nadawcy/autora tekstu; 3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, czas, miejsce, sytuację); 4. znajduje w tekście określone informacje; 5. rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.	Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. listy, e-mail, SMS-y, pocztówki, napisy, broszury, ulotki, jadłospisy, ogłoszenia, instrukcje, rozkłady jazdy, historyjki obrazkowe z tekstem, artykuły, teksty narracyjne, recenzje, wywiady, wpisy na forach i blogach, teksty literackie: 1. określa główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu; 2. określa intencje nadawcy/autora tekstu; 3. określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację); 4. znajduje w tekście określone informacje; 5. rozróżnia formalny i nieformalny styl tekstu.
IV Tworzenie wypowiedzi (mówienie)	
Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne, w miarę płynne wypowiedzi ustne: 1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska; 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości; 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 5. opisuje upodobania; 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie; 7. wyraża uczucia i emocje; 8. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.	Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne, wypowiedzi ustne: 1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska; 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości; 3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 5. opisuje upodobania; 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób; 7. wyraża uczucia i emocje; 8. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
V Tworzenie wypowiedzi (pisanie)	
Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, wpis na blogu: 1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska; 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;	Uczeń tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, pocztówkę, e-mail, historyjkę, list prywatny, wpis na blogu: 1. opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska; 2. opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości;

MEGA! © Klett Polska

3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 5. opisuje upodobania; 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie; 7. wyraża uczucia i emocje; 8. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.	3. przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4. przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 5. opisuje upodobania; 6. wyraża i uzasadnia swoje opinie, przedstawia opinie innych osób; 7. wyraża uczucia i emocje; 8. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.
VI Reagowanie (ustne)	
Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby; 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź); 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; 9. prosi o radę i udziela rady; 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 11. nakazuje, zakazuje; 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek); 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.	Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby; 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź); 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; 9. prosi o radę i udziela rady; 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 11. ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje; 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę); 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.
VII Reagowanie (pisemne)	
Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, formularz, e-mail, wpis na czacie/forum w typowych sytuacjach:	Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby;

MEGA! © Klett Polska

1. przedstawia siebie i inne osoby; 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie); 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ ankietę); 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; 9. prosi o radę i udziela rady; 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 11. nakazuje, zakazuje; 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek); 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.	2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie); 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ ankietę); 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; 9. prosi o radę i udziela rady; 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 11. ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje; 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę); 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe.
VIII Przetwarzanie tekstu ustnie lub pisemnie	
Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie: 1. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); 2. przekazuje w języku obcym nowożytnym lub w języku polskim informacje sformułowane w tym języku obcym; 3. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.	Uczeń przetwarza prosty tekst ustnie lub pisemnie: 1. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach) lub audiowizualnych (np. filmach, reklamach); 2. przekazuje w języku obcym nowożytnym lub w języku polskim informacje sformułowane w tym języku obcym; 3. przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.
IX Uczeń posiada: 1) podstawową wiedzę o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym nowożytnym, oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego; 2) świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturową.	

MEGA! © Klett Polska

X Uczeń dokonuje samooceny i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, stosowanie mnemotechnik, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym nowożytnym.
XI Uczeń współdziała w grupie (np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych).
XII Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych).
XIII Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, identyfikowanie słów kluczy lub internacjonalizmów) i strategie kompensacyjne, w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta wyrazu (np. upraszczanie formy wypowiedzi, zastępowanie innym wyrazem, opis, wykorzystywanie środków niewerbalnych).
XIV Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).

2.3. Cele wychowawcze

Celem nauczania języka obcego jest, obok opanowania odpowiednich funkcji językowych, kategorii gramatycznych, sprawności językowych, wykazywanie się wiedzą na temat historii, tradycji i kultury oraz tolerancja i otwartość na kulturę kraju, którego język jest nauczany. Umiejętnie dobrane środki dydaktyczne mają dopomóc w budzeniu zainteresowania obcą kulturą, rozwijaniu chęci podejmowania dialogu. Niezwykle istotna jest również umiejętność pracy w grupie na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych (np. pracach projektowych), o czym mowa jest również w podstawie programowej. Praca w grupie uczy współodpowiedzialności, wrażliwości na potrzeby innych, sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Lekcja i zajęcia pozalekcyjne wspomagają więc rodziców w ich pracy wychowawczej. Dzięki umiejętnej współpracy uczeń – rodzice – nauczyciel można oczekiwać dojrzałych postaw młodych ludzi i ich odpowiedzialnego startu w dorosłe życie.

3. Treści nauczania

Treści nauczania wiążą się ściśle z wymaganiami ogólnymi i szczegółowymi, które zostały przedstawione w podstawie programowej.

Niniejszy program zakłada spiralny układ treści kształcenia. Do tych samych treści należy powracać, rozszerzając ich zakres. Nowe elementy są związane z wcześniej realizowanymi treściami i stopniowo wykraczają poza nie.

3.1. Zakresy tematyczne

Zakresy tematyczne realizowane zgodnie z wariantami podstawy programowej III.2.0 i III.2 różnią się nieznacznie od siebie.

Tematy	Tematyka szczegółowa dla wariantu III.2.0	Tematyka szczegółowa dla wariantu III.2
1. człowiek	dane personalne, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania	dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, rzeczy osobiste, uczucia i emocje, umiejętności i zainteresowania
2. miejsce	dom i jego okolica, pomieszczenia	dom i jego okolica, pomieszczenia

MEGA! © Klett Polska

zamieszkania	i wyposażenie domu, prace domowe	i wyposażenie domu, prace domowe
3. edukacja	szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne	szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne
4. praca	zawody i związane z nimi czynności, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór zawodu	popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy, praca dorywcza, wybór zawodu
5. życie prywatne	rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości	rodzina, znajomi i przyjaciele, czynności życia codziennego, określanie czasu, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, problemy
6. żywienie	artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne	artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne
7. zakupy i usługi	rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, promocja, korzystanie z usług	rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, wymiana i zwrot towaru, promocje, korzystanie z usług
8. podróżowanie i turystyka	środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki, zwiedzanie	środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie
9. kultura	uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media	twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, tradycje i zwyczaje, media
10. sport	dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu	dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, obiekty sportowe, imprezy sportowe, uprawianie sportu
11. zdrowie	samopoczucie, choroby, ich objawy, wizyta u lekarza	tryb życia, samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie
12. nauka i technika	korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych	wynalazki, korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnych
13. świat przyrody	pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, elementy krajobrazu	pogoda, pory roku, rośliny i zwierzęta, krajobraz, ochrona środowiska naturalnego
14. życie społeczne	–	wydarzenia i zjawiska społeczne

MEGA! © Klett Polska

3.2. Struktury gramatyczne

Poniższe zestawienie kategorii gramatycznych odnosi się do poziomu biegłości A2 dla wariantu III.2.0 oraz A2+ dla wariantu III.2. Skuteczne nauczanie języka niemieckiego powinno uwzględniać nauczanie poniższych kategorii gramatycznych, ale nie można zakładać, że ich znajomość ma stać się celem samym w sobie. Niedopuszczalne jest również nauczanie wszystkich aspektów jednej struktury gramatycznej w tym samym czasie, np. odmiana czasowników regularnych, nieregularnych, zwrotnych itd. na jednej lekcji. Znajomość reguł, które nie są wystarczająco zautomatyzowane, umożliwia zwykle wykonanie testów, ale dopiero zautomatyzowana, niejednokrotnie nieświadomie stosowana reguła, stanowi podstawę interakcji. Trudniejsze struktury gramatyczne mogą być skierowane na recepcję, co wiąże się z ustaleniem związku między formą języka, jej znaczeniem i użyciem w kontekście. Większość działań dydaktycznych powinna koncentrować się jednak na produkcji struktury gramatycznej.
Nauczanie skierowane na produkcję ma prowadzić do automatyzacji użycia danej struktury.

Poniżej zamieszczone zostały kategorie gramatyczne wraz z przykładami. Uczniów realizujących wariant III.2.0 nie obowiązują struktury oznaczone kursywą.

Kategoria gramatyczna	**Przykłady**
RODZAJNIK	
użycie rodzajnika nieokreślonego	Dort steht ein Mann.
użycie rodzajnika określonego	Der Mann ist schon alt.
użycie rzeczownika bez rodzajnika	Ich bin Schüler.
RZECZOWNIK	
odmiana rzeczownika (deklinacja mocna i *słaba*) w liczbie pojedynczej)	*der Mensch – des Menschen – dem Menschen – den Menschen (deklinacja słaba)*
tworzenie liczby mnogiej	die Kinder, die Parks, die Brüder
rzeczowniki złożone	das Klassenbuch, das Klassenzimmer
rzeczowniki zdrobniałe: „-chen“, „-lein“	das Büchlein, das Fensterchen
rzeczowniki określające zawód i wykonawcę czynności	der Arzt, der Mechaniker
rzeczowniki z przyrostkami: „-heit”, „-tät“, „-keit“, „-ung, „-schaft“	die Krankheit
rzeczowniki tworzone od nazw miast, krajów i części świata	der Hamburger, der Italiener
rzeczowniki tworzone od bezokoliczników	das Schreiben, das Aufräumen
rzeczowniki tworzone od przymiotników, imiesłowów i liczebników	das Gute, der Reisende, der Zweite
odmiana imion własnych	Monikas Haus
rzeczownik po określeniu miary i wagi	ein Kilo Zucker
rekcja rzeczownika	*Frage nach, Antwort auf*

MEGA! © Klett Polska

ZAIMEK	
zaimki osobowe	ich, mir, mich
zaimek nieosobowy „es”	Es ist drei Uhr.
zaimek zwrotny „sich“	Ich wasche mich.
zaimki dzierżawcze	mein, dein, sein
zaimki wskazujące	dieser, jener
zaimki pytające	was, wer, wann, wo, wohin, woher, welcher, was für ein, warum
zaimki nieokreślone	alle, einige, etwas, jeder, jemand, einer, keiner, man
zaimki względne	der, welcher
zaimek wzajemny	einander, miteinander
PRZYMIOTNIK	
przymiotnik jako orzecznik	Sie ist nett.
przymiotnik jako przydawka: – z rodzajnikiem określonym	die schöne Frau
– z rodzajnikiem nieokreślonym, zaimkiem dzierżawczym i z przeczeniem „kein”	ein kleines Kind, mein alter Freund, kein guter Film
– bez rodzajnika	kalte Milch
– po zaimkach liczebnych, np. „alle“, „viele“	alle guten Studenten
– po liczebniku	vier gute Freunde
stopniowanie przymiotnika	sportlich, sportlicher, der sportlichste Schüler
przymiotniki utworzone od nazw miast, krajów i części świata	Berliner Tiergarten, deutsche Touristen
przymiotniki z przedrostkiem „un-”	unpünktlich, unruhig
rekcja przymiotnika	interessiert an, zufrieden mit
LICZEBNIK	
liczebniki główne	eins, zwei, drei
liczebniki porządkowe	der, die, das erste/zweite/dritte
liczebniki mnożne i nieokreślone	dreimal, viel

MEGA! © Klett Polska

użycie liczebników w oznaczeniu miary i wagi, powierzchni i objętości	drei Quadratmeter, sieben Liter
PRZYSŁÓWEK	
przysłówki zaimkowe w pytaniu i odpowiedzi	Worüber sprichst du? Ich frage danach.
regularne i nieregularne stopniowanie przysłówków	schön – schöner – am schönsten gern – lieber – am liebsten
przysłówki czasu i miejsca	morgen, bald, dann, unten, oben, links, rechts
PARTYKUŁA	
użycie partykuł	sehr, besonders, viel, erst, sogar, immer, etwa, eben, ziemlich, aber, denn, *doch, denn, ja*
PRZYIMEK	
przyimki z celownikiem	bei, mit, seit
przyimki z biernikiem	für, ohne
przyimki z celownikiem lub biernikiem	an, auf
CZASOWNIK	
formy czasowe – strona czynna czasownika: Präsens, Präteritum, Perfekt, Futur I	Ich bin im Park. Ich war im Park. Ich bin im Park gewesen. Ich werde im Park sein.
czasowniki posiłkowe	sein, haben, werden
czasowniki nieregularne ze zmianą samogłoski	helfen, lesen, fahren
czasowniki rozdzielnie i nierozdzielnie złożone	aufstehen, besuchen
czasowniki zwrotne	sich freuen
czasowniki modalne w trybie oznajmującym w czasie Präsens, Präteritum	Er muss/musste viel arbeiten.
czasownik „lassen”	Ich lasse mir das Auto reparieren.
formy imiesłowowe czasownika: Partizip II	gemacht, gegangen
tryb rozkazujący	Gib mir dein Heft!
bezokoliczniki z „zu” i bez „zu” w czasie	Ich habe keine Lust, ins Kino zu gehen.

MEGA! © Klett Polska

Präsens, *Präteritum*	Wir gingen schwimmen.
tryb przypuszczający: Konjunktiv II Präteritum	Ich möchte ein Kilo Bonbons.
Tryb warunkowy: Konditional I (würde + Infinitiv I)	Ich würde heute Englisch lernen.
strona bierna okrelajca stan	Die Schule ist heute geschlossen.
tryb warunkowy – Konditional I („würde" + Infinitiv I)	Wenn ich mehr Zeit hätte, würde ich mehr lernen.
rekcja czasowników	sprechen über, *denken an, fragen nach, warten au*
SKŁADNIA	
zdania pojedyncze: oznajmujące, pytające i rozkazujące	Er lernt Deutsch. Lernt er Deutsch? Lern bitte Deutsch!
szyk wyrazów: prosty, przestawny oraz szyk zdania podrzędnie złożonego	Ich habe nur eine Stunde Kunst. Nur eine Stunde Kunst habe ich. Ich treibe Sport, weil ich fit bleiben will.
przeczenia „nein", „nicht", „kein" i ich miejsce w zdaniu	Wir haben keine Familie in Italien.
zdania złożone współrzędnie ze spójnikami „aber", „denn", „oder", „und", „sondern", „deshalb", „sonst", „trotzdem" oraz zdania bezspójnikowe	Ich war krank und bin im Bett geblieben. Er verdient viel Geld, trotzdem hat er noch kein Auto. Die Sonne scheint, es ist warm.
zdania podrzędnie złożone: – zdania podmiotowe	Es wundert mich, dass er noch krank ist.
– zdania dopełnieniowe ze spójnikami, np. „dass", „ob", „wer", „was", „wo", „wie"	Mein Bruder hat gesagt, dass er müde ist.
– zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami: „weil",	Ich gehe in den Supermarkt, weil ich große Einkäufe machen muss.
– zdania okolicznikowe czasu ze spójnikami: „wenn", „als"	Als ich klein war, spielte ich oft Schach.
– zdania warunkowe rzeczywiste: „wenn"	Wenn ich krank bin, bleibe ich zu Hause.
– konstrukcja bezokolicznikowa „um ... zu"	Ich fahre nach England, um mein Englisch zu verbessern.
– zdanie przydawkowe z zaimkiem względnym „der", „die", „das"	Das ist die Lehrerin, die viele Schüler bewundern. Das ist das Haus, in dem ich wohne.

MEGA! © Klett Polska

3.3. Funkcje i środki językowe

Jedna intencja może być wyrażona za pomocą różnych środków językowych np. w zależności od tego, do kogo jest ona kierowana. Te same środki językowe mogą czasem służyć do wyrażania różnych intencji. Są one stosowane automatycznie, jeśli na lekcji zapewnia się dużą ilość interakcji.
Poniżej zamieszczone zostały funkcje komunikacyjne, które można wykorzystać w mowie i w piśmie. Wybrane funkcje językowe zostały zilustrowane przykładami.

Reagowanie (ustne)	
III.2.0	**III.2**
Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby, np. Mein Name ist Alex. 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź); np. Kannst du es bitte erklären? 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; np. Wo wohnt Monika? 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; np. Wie findest du Frau Schulze? 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; np. Ich esse gerne Fisch. 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; np. Alles Gute zum Geburtstag! 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; np. Ich lade dich zu meiner Geburtstagsparty ein. 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; np. Ich schlage vor, wir gehen ins Kino. 9. prosi o radę i udziela rady; np. Ich habe eine Grippe. Was soll ich tun? 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; np. Darf ich auf die Toilette gehen? 11. nakazuje, zakazuje; np. Du darfst nicht rauchen. 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; np.	Uczeń reaguje ustnie w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby, np. Mein Name ist Alex. 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie; upewnia się, że rozmówca zrozumiał jego wypowiedź); np. Kannst du es bitte erklären? 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; np. Wo wohnt Monika? 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; np. Wie findest du Frau Schulze? 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; np. Ich esse gerne Fisch. 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; np. Alles Gute zum Geburtstag! 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; np. Ich lade dich zu meiner Geburtstagsparty ein. 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; np. Ich schlage vor, wir gehen ins Kino. 9. prosi o radę i udziela rady; np. Ich habe eine Grippe. Was soll ich tun? 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; Darf ich auf die Toilette gehen? 11. ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje; np. Rauchen ist schädlich.

MEGA! © Klett Polska

Ich kann dir nicht helfen. 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek); np. Ich freue mich über meine Noten. 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe. np. Vielen Dank.	12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; np. Darf ich auf die Toilette gehen? 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek, niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę); np. Hast du das wirklich selbst gemacht? 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe. np. Vielen Dank.
Reagowanie (pisemne)	
III.2.0	**III.2**
Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, formularz, e-mail, wpis na czacie/forum w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby; np. Mein Deutschlehrer ist Herr Nowak. 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie); np. Ich möchte gerne wissen, ob Sie auch aus Berlin kommen. 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ ankietę); np. Ich esse jeden Tag Obst und Gemüse. 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; np. Ich bin derselben Meinung. 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; np. Möchtest du dch bei ihm entschuldigen? 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; np. Danke für deine Wünsche. 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; np. Danke für deine Einladung. Leider kann ich nicht kommen. 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; np. Die Idee gefällt mir. Ich komme mit. 9. prosi o radę i udziela rady; np. Du solltest Tabletten einnehmen. 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; np. Du darfst schon alleine reisen.	Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, SMS, e-mail, wpis na czacie/forum w typowych sytuacjach: 1. przedstawia siebie i inne osoby; np. Mein Deutschlehrer ist Herr Nowak. 2. nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (np. podczas rozmowy na czacie); np. Ich möchte gerne wissen, ob Sie auch aus Berlin kommen. 3. uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (np. wypełnia formularz/ ankietę); np. Ich esse jeden Tag Obst und Gemüse. 4. wyraża swoje opinie, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza się z opiniami innych osób; np. Ich bin derselben Meinung. 5. wyraża swoje upodobania, intencje i pragnienia, pyta o upodobania, intencje i pragnienia innych osób; np. Möchtest du dich bei ihm entschuldigen? 6. składa życzenia i gratulacje, odpowiada na życzenia i gratulacje; Danke für deine Wünsche. 7. zaprasza i odpowiada na zaproszenie; np. Danke für deine Einladung. Leider kann ich nicht kommen. 8. proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, zachęca; prowadzi proste negocjacje w sytuacjach życia codziennego; np. Die Idee gefällt mir. Ich komme mit. 9. prosi o radę i udziela rady; Du solltest Tabletten einnehmen. 10. pyta o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; np. Du darfst schon alleine reisen.

MEGA! © Klett Polska

11. nakazuje, zakazuje; np. Heute musst du alle Matheaufgaben machen. 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; np. Ich kann die Aufgabe nicht lösen. Kannst du mir dabei helfen? 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek); np. Ich habe schon wieder eine schlechte Note bekommen, Ich bin traurig. 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe. np. Mit besten Grüßen.	11. ostrzega, nakazuje, zakazuje, instruuje; np. Man muss die Sahne schnell schlagen. 12. wyraża prośbę oraz zgodę na spełnienie prośby lub odmowę spełnienia prośby; Ich kann die Aufgabe nicht lösen. 13. wyraża uczucia i emocje (np. radość, smutek niezadowolenie, zdziwienie, nadzieję, obawę); np. Ich bin damit unzufrieden. 14. stosuje zwroty i formy grzecznościowe. np. Mit besten Grüßen.

3.4. Treści interkulturowe

Lekcja języka obcego jest związana nie tylko z nauczaniem sprawności językowych, struktur leksykalno-gramatycznych, ale również treści interkulturowych. Dzięki temu uczniowie rozwijają swoją wrażliwość kulturową, dostrzegają związek między kulturą własną a kulturą obcą, radzą sobie z kulturą obcą i z interkulturowymi nieporozumieniami, a także umiejętnie przezwyciężają stereotypy. Podręcznik *MEGA!* zapewnia w każdym rozdziale teksty i ćwi-czenia, które dotyczą realiów krajów niemieckiego obszaru językowego. Tematyka podrozdziału *Landeskunde* jest związana z tematyką całego rozdziału. Na przykład w roz-dziale pierwszym *MEGA! 1*, który koncentruje się na powitaniach i pierwszych kontaktach
w języku niemieckim, uczniowie mogą poznać różne formy powitań w krajach i krainach niemieckiego obszaru językowego.

3.5. Przykładowa realizacja treści nauczania

Poniższa tabela przedstawia zakresy tematyczne, zagadnienia gramatyczne i funkcje komunikacyjne, które mogą być realizowane na bazie podręcznika *MEGA! 1*.

Tom 1:

Rozdziały	Tematy	Gramatyka
Rozdział 0	**człowiek:** zainteresowania **kultura**: uczestnictwo w kulturze, twórcy kultury i ich dzieła, media **żywienie**: potrawy **sport:** dyscypliny sportu, imprezy sportowe **nauka i technika**: korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych **życie społeczne**: zjawiska społeczne **podstawowa wiedza o krajach**, społeczeństwach i kulturach krajów DACHL; związki między kulturą własną i obcą	• rodzajniki określone
Rozdział 1	**człowiek**: dane personalne **miejsce zamieszkania:** dom i okolica **życie prywatne:** rodzina, znajomi i przyjaciele **zdrowie:** samopoczucie	• słówka pytające (**W-Fragen**) • zaimki osobowe **ich**, **du**, **er**, **sie** • przyimki **in** i **aus** • czasowniki **wohnen**, **kommen**, **heißen**, **sein** w liczbie pojedynczej • zaimki dzierżawcze **mein/e**, **dein/e** • określanie przynależności

MEGA! © Klett Polska

Rozdział 2	**człowiek:** zainteresowania, cechy charakteru **życie prywatne:** zajęcia w czasie wolnym **kultura:** uczestnictwo w kulturze, media **nauka i technika:** korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych **sport:** dyscypliny sportu, uprawianie sportu	• czasowniki **finden**, **mögen**, **chatten, gucken, fotografieren** w liczbie pojedynczej • zaimki dzierżawcze **sein/e**, **ihr/e** • pytania o rozstrzygnięcie • odpowiedzi przeczące i twierdzące • przysłówek **gern** • przeczenie **nein** i **nicht** • spójniki **und**, **aber**, **oder**
Rozdział 3	**człowiek:** dane personalne, umiejętności i zainteresowania **życie prywatne:** rodzina, znajomi i przyjaciele, zajęcia w czasie wolnym **sport:** dyscypliny sportu, uprawianie sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, obiekty sportowe **kultura**: tradycje **zakupy i usługi**: ceny, środki płatnicze, towary i ich cechy	• szyk zdania oznajmującego • czasowniki **spielen**, **sein**, **sprechen, finden, fahren, kosten** w liczbie pojedynczej i mnogiej • zaimki osobowe liczby mnogiej • forma grzecznościowa • zaimek nieokreślony **man**
Rozdział 4	**człowiek:** cechy charakteru **edukacja:** szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, uczenie się, życie szkoły, przybory szkolne, aktywności w szkole **życie prywatne:** określanie czasu	• rodzajnik określony • rodzajnik nieokreślony • przyimki **an**, **um**, **von** … **bis** • czasowniki **unterrichten**, **rechnen**, **reden, haben** • przeczenie **kein**
Rozdział 5	**człowiek:** cechy charakteru, uczucia i emocje **edukacja:** życie szkoły, zajęcia pozalekcyjne **życie prywatne**: problemy **kultura**: uczestnictwo w życiu kulturalnym, media **zdrowie**: samopoczucie **życie społeczne:** zjawiska społeczne	• odmiana rzeczownika (biernik) • słówko **wer**/**wen** • przeczenie **kein** (biernik) • zaimki dzierżawcze **mein**, **dein**, **sein**, **ihr** (biernik) • przyimki **für**, **in**, **gegen**, **über**
Rozdział 6	**żywienie:** artykuły spożywcze, posiłki, lokale gastronomiczne **zakupy i usługi:** kupowanie, środki płatnicze **kultura:** tradycje i zwyczaje **nauka i technika:** korzystanie z technologii komunikacyjno-informacyjnych **zdrowie**: zdrowe nawyki żywieniowe	• zwrot **es gibt** • forma **möchte** • czasowniki **nehmen** i **essen** • zaimki dzierżawcze **unser**, **euer**, **ihr** (mianownik i biernik)

Tom 2:

Rozdziały	Tematy	Gramatyka
Rozdział 0	**podróżowanie i turystyka**: miejsca spędzania wakacji **podstawowa wiedza** o krajach, społeczeństwach i kulturach krajów DACHL; związki między kulturą własną i obcą; powtórzenie podstawowego słownictwa	• formy **ich war**, **du warst** (wprowadzone leksykalnie)
Rozdział 1	**człowiek**: uczucia i emocje **praca:** nazwy zawodów **życie prywatne**: rodzina **świat przyrody**: zwierzęta domowe	• odmiana czasowników **schlafen**, **waschen**, • zaimek osobowy w bierniku • formy czasu Präteritum czasowników **haben** i **sein**
Rozdział 2	**miejsce zamieszkania:** nazwy pomieszczeń,	• odmiana czasowników

MEGA! © Klett Polska

	obowiązki domowe, sprzęty domowe **nauka i technika**: korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych	**gießen, putzen, wischen, saugen, reinigen, aufräumen, rausbringen, saugen** • odmiana czasowników modalnych **können** i **müssen** • tryb rozkazujący • przyimki lokalne z biernikiem (**in, auf, über**)
Rozdział 3	**miejsce zamieszkania**: nazwy mebli i sprzętów **życie prywatne:** znajomi i przyjaciele, spędzanie wolnego czasu **żywienie**: gotowanie, nazwy artykułów spożywczych	• rzeczowniki w celowniku (Dativ) • przyimki lokalne z celownikiem (Dativ) • przyimki lokalne z celownikiem lub biernikiem • odmiana czasownika modalnego **wollen**
Rozdział 4	**życie prywatne:** określenia czasu, pory dnia **nauka i technika**: korzystanie z podstawowych sprzętów **kultura:** media	• odmiana czasownika **helfen** • czasowniki rozdzielnie złożone (**anmachen, ausmachen, fernsehen, aufräumen**) • zaimki osobowe w celowniku (Dativ) • wprowadzenie do czasu Perfekt z **haben** (czasowniki regularne: **hören, gucken, machen, lernen**)
Rozdział 5	**życie prywatne:** zajęcia w wolnym czasie **kultura:** uczestnictwo w kulturze **sport:** imprezy sportowe, uprawianie sportu **żywienie:** lokale gastronomiczne	• odmiana czasownika modalnego **dürfen** • zdania z **denn** i z **weil** • czasowniki zwrotne (**sich fühlen, sich freuen)** • czas Perfekt z **haben** (czasowniki nieregularne **sehen, essen**)
Rozdział 6	**podróżowanie i turystyka:** nazwy środków transportu, rodzaje biletów, noclegi, orientacja w mieście **życie prywatne:** daty, nazwy miesięcy	• przyimki **mit, zu, nach** • czas Perfekt z **sein** (**fahren, kommen, gehen, bleiben**)

Tom 3:

Rozdziały	Tematy	Gramatyka
Rozdział 0	**podróżowanie i turystyka**: miejsca spędzania wakacji **podstawowa wiedza** o krajach, społeczeństwach i kulturach krajów DACHL; związki między kulturą własną i obcą; powtórzenie podstawowego słownictwa	-
Rozdział 1	**życie prywatne**: określenia dat, pory roku **świat przyrody**: pogoda, krajobraz	• liczebniki porządkowe w datach • zaimki dzierżawcze w celowniku (Dativ) • zdania z **deshalb**
Rozdział 2	**człowiek:** przedmioty osobiste **życie prywatne:** urodziny, święta i uroczystości **zakupy i usługi:** ceny, płacenie, towary i ich	• odmiana czasowników **einladen, werden, gefallen** (+ Dat.) • przyimek **für** • tryb warunkowy **würde +**

MEGA! © Klett Polska

	cechy	bezokolicznik
Rozdział 3	**zakupy i usługi:** centrum handlowe, rodzaje sklepów, płacenie, promocje	• pytanie **was für ein…** w mianowniku, bierniku, celowniku • formy przymiotnika po rodzajniku nieokreślonym
Rozdział 4	**zakupy i usługi:** zakupy i usługi online, korzystanie z usług **nauka i technika:** korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych **życie społeczne:** wydarzenia i zjawiska społeczne	• zaimek **welch-** w mianowniku, bierniku, celowniku • formy przymiotnika po rodzajniku określonym
Rozdział 5	**człowiek:** części ciała **zdrowie:** choroby i dolegliwości, zalecenia lekarskie, lekarstw	• odmiana czasownika modalnego **sollen** • rekcja czasowników i przymiotników, np. **hoffen auf, danken für, zufrieden sein mit, glücklich sein über**
Rozdział 6	**człowiek:** wygląd zewnętrzny, umiejętności, zainteresowania **podróżowanie i turystyka:** planowanie wakacji **kultura:** uczestnictwo w kulturze **sport:** uprawianie sportu **nauka i technika**: technologie komunikacyjno-informacyjne	• stopniowanie przymiotnika i przysłówka • zdania porównawcze • zdania warunkowe z **wenn**

Tom 4:

Rozdziały	Tematy	Gramatyka
Rozdział 0	**podróżowanie i turystyka**: miejsca spędzania wakacji **podstawowa wiedza** o krajach, społeczeństwach i kulturach krajów DACHL; związki między kulturą własną i obcą; powtórzenie podstawowego słownictwa z części pierwszej	-
Rozdział 1	**świat przyrody:** rośliny i zwierzęta, ochrona środowiska naturalnego **żywienie:** zdrowe odżywianie **zdrowie**: zdrowy tryb życia **życie społeczne:** zjawiska i wydarzenia społeczne	• strona bierna procesu • różnice w użyciu czasu Perfekt i Präteritum (**sein, haben**)
Rozdział 2	**człowiek:** okresy życia, emocje i uczucia **życie prywatne:** problemy	• czasowniki modalne w czasie Präteritum
Rozdział 3	**człowiek:** umiejętności **praca:** miejsca pracy, poszukiwanie pracy, praca dorywcza	• zdania z **dass** • zdania czasowe z **als** i **wenn** • odmiana czasownika **wissen**
Rozdział 4	**edukacja:** zajęcia pozaszkolne, plany dalszej edukacji **miejsce zamieszkania:** poszukiwanie pokoju do wynajęcia **podróżowanie i turystyka:** planowanie wakacji	• podsumowanie spójników: *und, oder, aber, denn, dass, weil* • konstrukcja bezokolicznikowa z **zu** • czas przyszły Futur I

MEGA! © Klett Polska

4. Sposoby realizacji celów kształcenia

4.1. Techniki pracy nad elementami języka

4.1.1. Techniki nauczania gramatyki

Nauczanie gramatyki powinno odbywać się w nawiązaniu do intencji komunikacyjnych. Należy przy tym uwzględnić aspekt semantyczny, strukturalny i pragmatyczny. Uczniowie powinni więc być poinformowani nie tylko o znaczeniu np. spójnika *oder,* o szyku zdania z tym spójnikiem, ale przede wszystkim w jakich sytuacjach komunikacyjnych ten spójnik będzie im przydatny.
Istnieją dwie podstawowe metody nauczania gramatyka:

- metoda dedukcyjna (nauczyciel podaje regułę, a następnie uczniowie wykonują ćwiczenia zgodne z tą regułą);
- metoda indukcyjna (uczniowie sami formułują regułę na podstawie np. przeczytanego/wysłuchanego tekstu lub zdań).

W myśl metody indukcyjnej lekcje mogą rozpoczynać się od wykonywania ćwiczeń komunikacyjnych, które doprowadzą uczniów do reguły. Jeśli lekcja prowadzona jest metodą dedukcyjną, to uczniowie muszą mieć możliwość użycia jej w sensownych kontekstach komunikacyjnych. Metoda indukcyjna pozwala samodzielnie dotrzeć do wiedzy, skłania do myślenia, pozwala wykorzystać wcześniej zdobytą wiedzę gramatyczną z języka niemieckiego lub też innych języków obcych. Metoda indukcyjna jest polecana w przypadku wprowadzania łatwiejszych struktur gramatycznych.
Lekcje powtórzeniowe powinny uwzględniać takie sytuacje komunikacyjne, w których konieczne będzie zastosowanie omawianych struktur.

Godne polecenia są następujące techniki podczas pracy nad strukturami gramatycznymi:

- szukanie w tekście określonych form gramatycznych,
- uzupełnianie reguł na podstawie analizy zdań, które zawierają tę samą strukturę,
- budowanie zdań z zastosowaniem innych środków leksykalnych,
- wybieranie poprawnej formy z kilku podanych możliwości,
- dopasowanie do siebie fragmentów zdań,
- uzupełnianie brakujących końcówek odmiany,
- kończenie rozpoczętych zdań,
- tworzenie zdań z rozsypanek słownych,
- uzupełnianie zdań wyrazami w odpowiedniej formie gramatycznej,
- przekształcanie zdań,
- gry językowe,
- ćwiczenia gramatyczne w interaktywnej wersji podręcznika i zeszytu ćwiczeń na platformie IZZI,
- naśladowanie przykładów i stosowanie technik uczenia się gramatyki podanych w filmikach *Grammatik* na stronie internetowej chmura.klett.pl

Przykład ćwiczenia gramatyki w podręczniku *MEGA! 1* (ćw. 2, str. 38)

2 **Bildet aus den Wörtern Fragen und beantwortet sie.**
Układajcie pytania z podanych wyrazów i odpowiadajcie na nie.

1. mögen •Anton • Bennis • Raps • ?
2. gern hören • Benni • Antons • Raps • ?
3. gern hören • Jan • Antons • Musik • ?
4. mögen • Jan • Spaghetti • ?

MEGA! © Klett Polska

4.1.2. Techniki nauczania słownictwa

Nauczanie słownictwa można podzielić na trzy etapy.

1. Wprowadzanie nowego słownictwa poprzez:

- demonstrację,
- definicję,
- synonimy,
- antonimy,
- podawanie znaczenia za pomocą mimiki, gestów,
- podawanie nowego wyrazu w kontekście,
- podawanie akustycznych lub graficznych podobieństw,
- tłumaczenie na język polski.

Warto zauważyć, że wprowadzanie nowego słownictwa poprzez tłumaczenie jest tutaj wymienione na końcu. Jest to wprawdzie najszybszy sposób objaśnienia materiału leksykalnego, ale do większego zaangażowania i zastosowania posiadanej wiedzy skłaniają uczniów inne techniki.

2. Utrwalanie wprowadzonego słownictwa

- powtarzanie (w grupach, parach, indywidualnie),
- tworzenie tabel, w których zamieszcza się wyraz w języku niemieckim, znaczenie wyrazu w języku polskim oraz zdanie z tekstu, w którym występuje wyraz niemiecki,
- graficzne przedstawianie nowych wyrazów,
- przyporządkowanie polskich znaczeń słowom niemieckim,
- demonstracja przedmiotów wymienianych przez nauczyciela
- grupowanie wyrazów według kategorii,
- zastosowanie nowych wyrazów w pytaniach,
- zastosowanie nowych wyrazów w krótkich historyjkach.

3. Powtarzanie i utrwalanie wcześniej podanego słownictwa

- podawanie wyrazów rozpoczynających się na określoną literę,
- podawanie wyrazów niepasujących do danej grupy,
- czytanie znanych tekstów podczas ćwiczenia wymowy,
- dopasowywanie przymiotników, rzeczowników, czasowników do obrazka,
- krzyżówki,
- memory,
- sałatki literowe,
- węże literowe,
- wykonywanie ćwiczeń leksykalnych w interaktywnej wersji podręcznika i książki ćwiczeń na platformie IZZI.

MEGA! © Klett Polska

Przykład ćwiczenia słownictwa w podręczniku *MEGA! 1* ćw. 5, str. 37):

4.1.3. Techniki nauczania poprawnej wymowy i intonacji

Nauczanie poprawnego wymawiania dźwięków, słów, fraz i zdań jest nieodzowne na lekcji języka niemieckiego. Pracę ułatwią ćwiczenia występujące w podręczniku *MEGA! 1*, ale również stosowanie języka niemieckiego jako tzw. „języka lekcyjnego". Używanie przez nauczyciela od pierwszej lekcji typowych zwrotów lekcyjnych i egzekwowanie ich od uczniów jest jednym z założeń niniejszego programu. Należy zachęcać również uczniów do samodzielnego słuchania w domu tekstów dostępnych pod kodami QR. Dostępne są również nagrania słowniczków rozdziałowych. O ile jest to możliwe, warto jest również zadbać o kontakt uczniów z rodzimym użytkownikiem języka. W ćwiczeniu wymowy i intonacji olbrzymie znaczenie mają filmy, dostępne w kursie *MEGA! 1*. Uczniowie naśladują bohaterów filmów i uczą się poprawnej i naturalnej wymowy.

Proponowane techniki nauczania wymowy i intonacji to:

- słuchanie nagrań rodzimych użytkowników języka,
- oglądanie filmów,
- zaznaczanie w tekście usłyszanego słowa,
- rozpoznawanie i imitowanie dźwięków,
- powtarzanie łamańców językowych,
- słuchanie i powtarzanie wyrazów i zdań (chórem, w grupach, w parach, indywidualnie),
- powtarzania wyrazów pogrupowanych według określonego kryterium fonetycznego,
- zaznaczanie akcentu zdaniowego / wyrazowego,
- śpiewanie piosenek,
- powtarzanie rymowanek,
- głośne czytanie tekstów.

MEGA! © Klett Polska

Przykład ćwiczenia wymowy w podręczniku *MEGA! 1* (ćw. 2, str. 92; ćw. 3, str. 15)

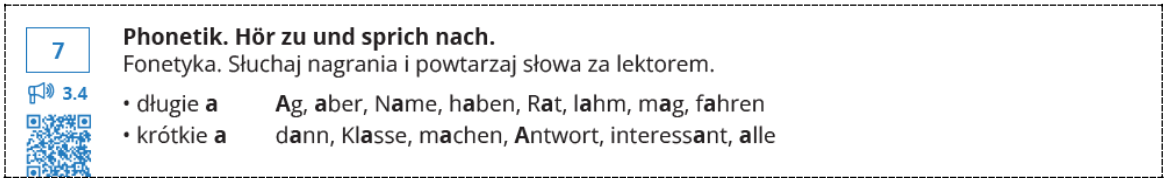
7
3.4
Phonetik. Hör zu und sprich nach.
Fonetyka. Słuchaj nagrania i powtarzaj słowa za lektorem.
• długie **a** Ag, aber, Name, haben, Rat, lahm, mag, fahren
• krótkie **a** dann, Klasse, machen, Antwort, interessant, alle

4.1.4. Techniki nauczania pisowni

Uczeń powinien opanować na lekcji podstawowe zasady pisowni niemieckiej. Niewłaściwa pisownia może prowadzić do zmiany znaczenia wyrazu lub do zaburzenia poprawności gramatycznej, a tym samym do zakłócenia komunikacji. Polecane techniki ćwiczenia pisowni to:

- odwzorowywanie,
- tworzenie wyrazów z rozsypanki literowej,
- uzupełnianie brakujących liter,
- podpisywanie obrazków,
- krzyżówki,
- dyktanda.

Przykład ćwiczenia pisowni w podręczniku *MEGA! 1* (ćw. 5A, str. 41):

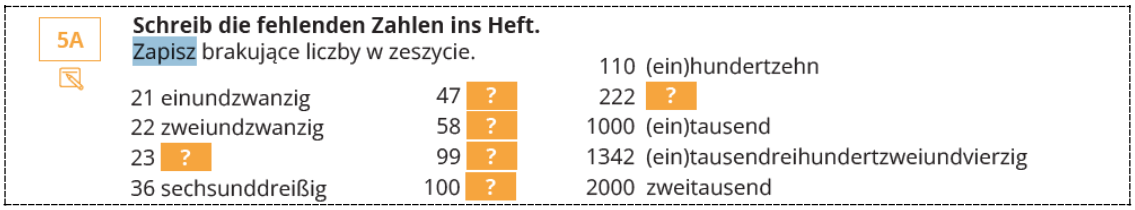
5A
Schreib die fehlenden Zahlen ins Heft.
Zapisz brakujące liczby w zeszycie.

				110	(ein)hundertzehn
21	einundzwanzig	47	?	222	?
22	zweiundzwanzig	58	?	1000	(ein)tausend
23	?	99	?	1342	(ein)tausendreihundertzweiundvierzig
36	sechsunddreißig	100	?	2000	zweitausend

4.2. Techniki nauczania podstawowych sprawności językowych

Podstawowe sprawności językowe to: sprawności receptywne, czyli słuchanie i czytanie oraz sprawności produktywne, czyli pisanie i mówienie.

Rozumienie ze słuchu należy do sprawności receptywnych. Bez sprawności rozumienia ze słuchu nie można pozyskać odpowiednich informacji i opanować nienagannej sprawności mówienia. Wiąże się z tym konieczność słuchania nie tylko wypowiedzi nauczyciela w języku obcym, ale też tekstów autentycznych począwszy od pierwszych godzin lekcyjnych. Przed rozpoczęciem ćwiczenia rozumienia ze słuchu ważne jest, aby uczniowie zapoznali się z poleceniem i treścią zadania. W razie konieczności należy objaśnić niezrozumiałe struktury leksykalno-gramatyczne. Słuchając tekstów uczeń powinien w szczególności:

- reagować na polecenia,
- określać główną myśl wypowiedzi,
- określać intencje nadawcy/autora wypowiedzi,
- określać kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników),
- znajdować w wypowiedzi określone informacje,
- układać informacje w określonym porządku,
- rozróżniać formalny i nieformalny styl wypowiedzi.

MEGA! © Klett Polska

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki:

A. Przed słuchaniem tekstu

- praca z obrazkiem (np. odpowiedzi na pytania: Kto? Gdzie? Co robią osoby przedstawione na obrazku?)
- rozmowa na temat związany z tekstem,
- wprowadzenie wyrazów kluczowych występujących w tekście,
- zebranie skojarzeń do tematu poruszanego w tekście w formie asocjogramu.

B. W trakcie słuchania tekstu

- określanie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- porządkowanie kolejności obrazków zgodnie z treścią tekstu,
- prawda/fałsz,
- wybór wielokrotny,
- uzupełnianie luk,
- odpowiedzi na pytania,
- rysowanie lub zaznaczanie obrazków według wskazówek usłyszanych w tekście,
- uzupełnianie tabeli.

Należy podkreślić, że praca z tekstem ze słuchu powinna rozpoczynać się od rozumienia globalnego, a w dalszej kolejności należy przejść do treningu rozumienia szczegółowego.

C. Po wysłuchaniu tekstu

- odgrywanie scenek z dialogu na podstawie modelu dialogu,
- odgrywanie scenek zbliżonych treściowo do wysłuchanych,
- streszczanie tekstu w formie ustnej lub/i pisemnej,
- pisanie alternatywnych zakończeń,
- wyrażanie własnego zdania na temat poruszony w tekście,
- pisanie pytań do wywiadu z osobami mówiącymi.

Przykład ćwiczenia na rozumienie ze słuchu z podręcznika *MEGA! 1* (ćw. 2A, str. 67):

2A

2.25

Hör zu und entscheide, welche Sätze (1–5) richtig und welche falsch sind.
Posłuchaj nagrania i zdecyduj, które zdania (1–5) są z nim zgodne, a które nie.

1. Das Thema ist Jans Homepage.
2. Jan spricht mit Anton.
3. Jans Fotoreportage ist bald online.
4. Die Homepage heißt Schulleben.de.
5. Im Gymnasium sind fünf AGs.*

*die AGs – *kółka zainteresowań*

Rozumienie tekstu pisanego może być rozwijane na bazie listów, e-maili, napisów, SMS-ów, kartek pocztowych, broszur, ulotek, jadłospisów, ogłoszeń, rozkładów jazdy, instrukcji, komiksów, artykułów, tekstów narracyjnych, recenzji, wywiadów, wpisów na forach i blo-gach, tekstów literackich.
Przed rozpoczęciem ćwiczenia tekstu pisanego, podobnie jak przed ćwiczeniem rozumienia ze słuchu, ważne jest, aby uczniowie zapoznali się z poleceniem i treścią zadania. Czytając teksty, uczeń powinien w szczególności:

- określać główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu,
- określać intencje nadawcy/autora tekstu,
- określać kontekst wypowiedzi (np. nadawcę, odbiorcę, formę tekstu, czas, miejsce, sytuację),
- znajdować w tekście określone informacje,

MEGA! © Klett Polska

- układa informacje w określonym porządku,
- rozróżniać formalny i nieformalny styl tekstu.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki:

A. Przed czytaniem tekstu

- praca z obrazkiem (np. odpowiedzi na pytania: Kto? Gdzie? Co robią osoby przedstawione na obrazku?)
- rozmowa na temat związany z tekstem,
- wprowadzenie wyrazów kluczowych występujących w tekście,
- zebranie skojarzeń do tematu poruszanego w tekście w formie asocjogramu.

B. W trakcie czytania

- określanie czasu, miejsca, osób, zdarzenia,
- dopasowywanie tytułów do tekstów,
- podkreślanie słów-kluczy,
- porządkowanie kolejności obrazków zgodnie z treścią tekstu,
- prawda/fałsz,
- łączenie ze sobą różnych elementów tekstu,
- wybór wielokrotny,
- uzupełnianie luk,
- odpowiedzi na pytania,
- wskazywanie miejsc w tekście, z których pochodzi dana informacja.

C. Po przeczytaniu tekstu

- pisanie planu tekstu,
- pisemne lub ustne streszczanie tekstu,
- pisanie tekstów o podobnej problematyce,
- pisanie dalszego ciągu tekstu,
- odgrywanie ról (przejęcie ról osób występujących w tekście).

Podobnie jak w przypadku pracy z tekstem ze słuchu należy pamiętać o rozpoczynaniu pracy z tekstem od rozumienia globalnego, a w dalszej kolejności należy przejść do ćwiczenia rozumienia szczegółowego.

MEGA! © Klett Polska

Przykład ćwiczenia na rozumienie tekstu pisanego z podręcznika *MEGA! 1* (ćw. 4, str. 99):

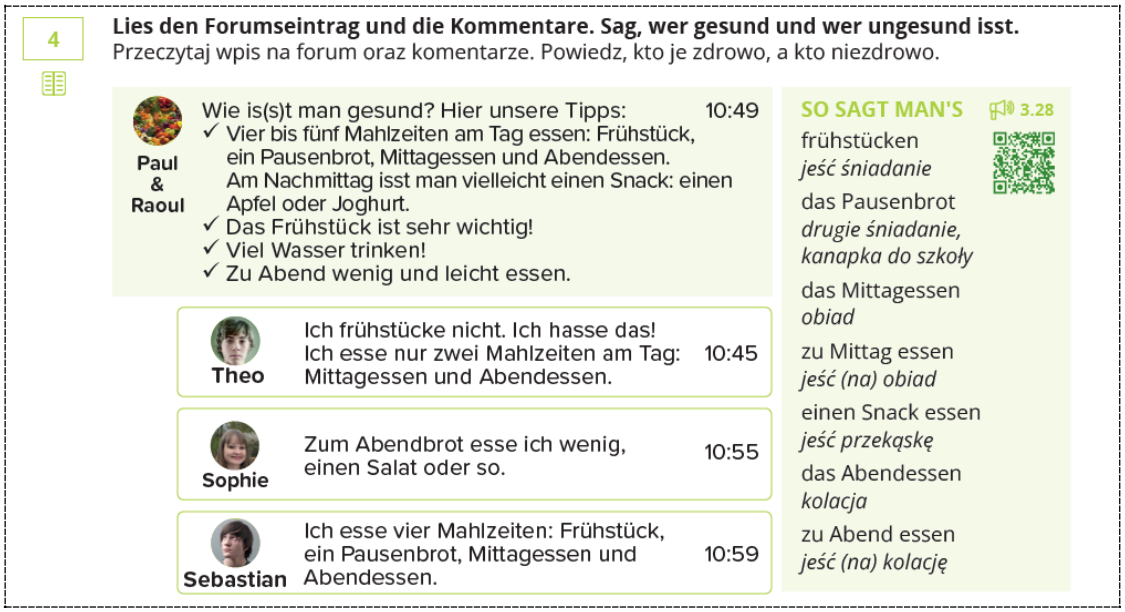

4

Lies den Forumseintrag und die Kommentare. Sag, wer gesund und wer ungesund isst.
Przeczytaj wpis na forum oraz komentarze. Powiedz, kto je zdrowo, a kto niezdrowo.

Paul & Raoul — 10:49
Wie is(s)t man gesund? Hier unsere Tipps:
✓ Vier bis fünf Mahlzeiten am Tag essen: Frühstück, ein Pausenbrot, Mittagessen und Abendessen. Am Nachmittag isst man vielleicht einen Snack: einen Apfel oder Joghurt.
✓ Das Frühstück ist sehr wichtig!
✓ Viel Wasser trinken!
✓ Zu Abend wenig und leicht essen.

Theo — 10:45
Ich frühstücke nicht. Ich hasse das! Ich esse nur zwei Mahlzeiten am Tag: Mittagessen und Abendessen.

Sophie — 10:55
Zum Abendbrot esse ich wenig, einen Salat oder so.

Sebastian — 10:59
Ich esse vier Mahlzeiten: Frühstück, ein Pausenbrot, Mittagessen und Abendessen.

SO SAGT MAN'S 3.28
frühstücken *jeść śniadanie*
das Pausenbrot *drugie śniadanie, kanapka do szkoły*
das Mittagessen *obiad*
zu Mittag essen *jeść (na) obiad*
einen Snack essen *jeść przekąskę*
das Abendessen *kolacja*
zu Abend essen *jeść (na) kolację*

Mówienie jest sprawnością, która wymaga od uczącego się dużego zaangażowania, ponieważ czas przeznaczony na produkcję tekstu jest ograniczony. Osoba mówiąca musi zareagować w konkretnej sytuacji szybko i adekwatnie do postawionego problemu.

Należy zatroszczyć się o to, aby uczeń:

- opisywał ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska,
- opowiadał o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawiał fakty z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawiał intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,
- opisywał upodobania,
- wyrażał i uzasadniał swoje opinie,
- przedstawiał opinie innych osób (III.2);
- wyrażał uczucia i emocje;
- stosował formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki:

- komunikowanie się w klasie (nauczyciel – uczeń; uczeń – uczeń) w języku niemieckim począwszy od pierwszych lekcji,
- ćwiczenia „łańcuszki" (pytanie – odpowiedź – pytanie itd.),
- wypowiedź na podstawie słów-kluczy,
- przeprowadzanie ankiet i wywiadów,
- odgrywanie dialogów na podstawie modelu dialogu,
- inscenizacje na podany temat,
- praca z materiałem ikonograficznym,
- praca w parach i grupach zakończona przedstawianiem wyników na forum klasy.

MEGA! © Klett Polska

Przykłady ćwiczeń rozwijających sprawność mówienia z podręcznika *MEGA! 1* (ćw. 2, str. 18; ćw. 5A i 5B, str. 22; ćw. 6, str. 33):

2 **Spielt Dialoge wie in den Beispielen.**
Odgrywajcie dialogi, tak jak w przykładach.

Dialog A
- Hallo, Peter! Wie geht's?
- Danke, sehr gut!

Dialog B
- Guten Morgen, Frau Müller! Wie geht es Ihnen?
- Nicht schlecht, danke.

1. Frau Ludwig 😀 + Frau Peters 🙂 **2.** Jan 😐 + Anton 😀 **3.** Sophie 😔 + Herr Ludwig 🙂

SO SAGT MAN'S 1.14

	😀	🙂	😐	😔
Wie geht's?				
Wie geht es dir, Kathy?	Super!	Gut.	Es geht.	Nicht so gut!
Wie geht es Ihnen, Herr Ludwig?	Prima! Sehr gut!	Ganz gut. Nicht schlecht.	Geht so. So lala.	Schlecht! Sehr schlecht!

5A **Interviewe deine Mitschülerin / deinen Mitschüler.**
Przeprowadź wywiad ze swoją koleżanką / swoim kolegą.

Wie heißt du?
Wie alt bist du?
Wo wohnst du?
Woher kommst du?
Wie heißt deine Freundin / dein Freund?
Wie heißt deine Oma / deine Mama / dein Papa?

5B **Stell deine Mitschülerin / deinen Mitschüler in der Klasse vor.**
Przedstaw swoją koleżankę / swojego kolegę w klasie.

Das ist Lenka. Sie ist 15 Jahre alt. Sie wohnt in Ciechanów. Sie kommt aus Płock. Lenkas Freund heißt Marek. Lenkas Oma heißt Helena.

6 **Fragt und antwortet wie im Beispiel.**
Pytajcie i odpowiadajcie, tak jak w przykładzie.

Wie findest du Taco Hemingway? >> Ich finde Taco Hemingway super. Wie findest du ... ? >> ...

Pisanie jest najwyższym szczeblem w procesie przyswajania języka. Wymaga ono (szczególnie w przypadku dłuższych tekstów użytkowych) od uczącego się uporządkowania myśli, ich strukturalizacji i zastosowania zasad kompozycji (Rampillon, 1996A, 105). Uczeń powinien tworzyć wypowiedzi pisemne, np. notatkę, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, wiadomość, SMS, kartkę pocztową, e-mail, historyjkę, w których:

- opisuje ludzi, zwierzęta, przedmioty, miejsca i zjawiska,
- opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości,
- przedstawia intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość,
- opisuje upodobania,
- wyraża i uzasadnia swoje opinie,
- przedstawia opinie innych osób (III.2),
- wyraża uczucia i emocje,
- stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.

Realizację powyższych celów wspomagają następujące techniki:

- uzupełnianie luk,
- uzupełnianie asocjogramów,
- pisanie tekstu według podanego wzoru,

MEGA! © Klett Polska

- tworzenie tekstów do historyjek obrazkowych,
- wpisywanie tekstu do chmurek w komiksie,
- pisanie krótkich tekstów użytkowych (wiadomości, ogłoszeń, e-maili, pocztówek, zaproszeń, życzeń, pozdrowień, ankiet).

Przykład ćwiczenia rozwijającego sprawność pisania z podręcznika *MEGA! 1* (ćw. 5, str. 103):

5 **Schreib einen Kommentar über ein Lokal.**
Napisz komentarz na temat wybranego lokalu.

Wir mögen Pizza / Hamburger / Pasta / ... . Heute sind wir zufrieden / nicht zufrieden! Unsere Pizza / Hamburger / Pasta / ... finden wir super / lecker / nicht gut / zu salzig / zu scharf. Und die Preise finden wir zu hoch!

4.3. Metody aktywizujące

Metody aktywizujące są związane ze sposobem nauczania, w którym nauczyciel stwarza warunki do samodzielnego uczenia się. Lekcja z zastosowaniem metod aktywizujących nie może kojarzyć się z przekazywaniem gotowej wiedzy. Efektywność zapamiętywania tego, co słyszymy lub widzimy jest zdecydowanie mniejsza niż tego, co wykonujemy samodzielnie, dlatego właśnie warto wykorzystywać metody aktywizujące. Metody aktywizujące mają też wiele innych zalet. Prowadzą do dobrych relacji i uczą pracy zespołowej. Ponadto lekcja staje się bardziej interesująca, a uczniowie są bardziej zmotywowani. Zmniejszają też ryzyko wypalenia zawodowego nauczyciela.

Przykładowe techniki aktywizujące, które warto wykorzystywać na lekcji języka obcego to:

- **mapa mentalna** – metoda wizualnego przedstawienia problemu, z wy-korzystaniem rysunków, schematów lub symboli. Na środku umieszczony jest tytuł. Od niego rozchodzą się grube linie, na których zapisane są główne słowa-klucze. Od tych linii rozchodzą się następne słowa-klucze. Celem tej metody jest usystematyzowanie zdobytej wiedzy.
- **burza mózgów** – to tzw. giełda pomysłów. Stosuje się ją po to, aby uczniowie w szybki sposób gromadzili wiele informacji, wiele pomysłów. Metoda ta pozwala ocenić, jaką wiedzą dysponują uczniowie, co należy poszerzyć, co utrwalić, a co jest jeszcze zupełnie nieznane.
- **gry** – poprzez rywalizację motywują do nauki i intensyfikują kontakt interpersonalny.
- **„za i przeciw” –** metoda, która polega na analizowaniu jakiegoś problemu z róż-nych punktów widzenia. Uczeń wyszukuje pozytywne i negatywne strony jakiegoś zjawiska w celu podjęcia trafnej decyzji. Uczy się w ten sposób analizowania faktów.
- **stacje zadaniowe** – polegają na realizacji przez uczniów zadań zaproponowanych przez nauczyciela. Zadania umieszczone są w wyznaczonych stacjach. Uczniowie zostają podzieleni na pary lub grupy 3-osobowe. Stacji powinno być tyle, ile jest grup. Na jednej z „wysp” powinny znaleźć się rozwiązania zadań, tak aby uczniowie mogli sprawdzić poprawność wykonanych przez siebie zadań.
- **drama** – wejście w rolę, improwizacja rozmowy na podstawie własnych doświadczeń i wiedzy. Angażowane są ruch, gest, mowa, myśli i uczucia. Uczniowie stają się reżyserami wydarzeń.
- **kamishibai** – uczniowie słuchają historii opowiadanych w języku obcym. Na podstawie kontekstu, obrazu i gestykulacji starają się zrozumieć treść opowiadanych historii.
- **grupy zadaniowe** – metoda, która polega na pracy w grupach 3-4 osobowych. Każda grupa może otrzymać takie samo zadanie do rozwiązania albo inne, które stanowi element jakiejś całości.

MEGA! © Klett Polska

- wykorzystanie **technik informacyjno-komunikacyjnych** – śledzenie filmu/serialu i wykonywanie zadań sprawdzających jego rozumienie, a także zachęcających do przygotowywania własnych filmów.
- **projekt** – to zadanie, które jest najczęściej wykonywane w grupach. Warto podkreślić, że udział w projekcie na lekcji i poza nią jest jednym z wymagań szczegółowych zawartych w *Podstawie programowej kształcenia ogólnego*. Uczniowie mogą uczyć się od siebie, natomiast nauczyciel pełni rolę osoby wprowadzającej oraz obecnej przy prezentacji i ocenianiu. Ocenianiem pracy w projekcie mogą się również zająć uczniowie, co kształtuje postawę uczciwości i wyrabia umiejętność podejmowania decyzji.

Przykład pracy projektowej z podręcznika *MEGA! 1* (ćw. 5C, str. 107):

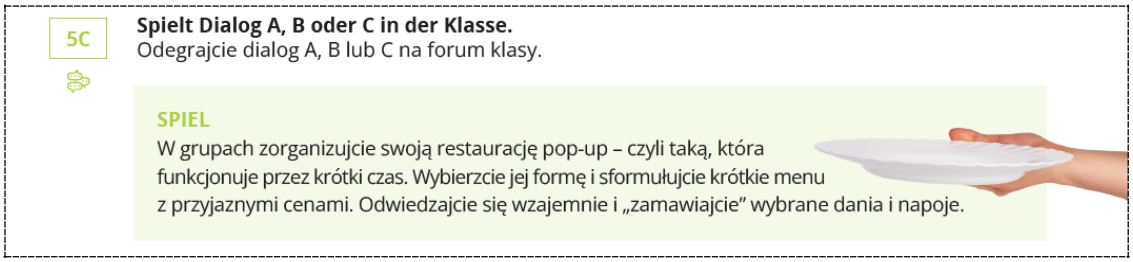
5C

Spielt Dialog A, B oder C in der Klasse.
Odegrajcie dialog A, B lub C na forum klasy.

SPIEL
W grupach zorganizujcie swoją restaurację pop-up – czyli taką, która funkcjonuje przez krótki czas. Wybierzcie jej formę i sformułujcie krótkie menu z przyjaznymi cenami. Odwiedzajcie się wzajemnie i „zamawiajcie" wybrane dania i napoje.

4.4. Autonomia ucznia

Idealny uczeń autonomiczny to taki, który chętnie komunikuje się w języku obcym, sam inicjuje rozmowy, nie obawia się rozmów z rodzimym użytkownikiem języka, potrafi wiązać nową wiedzę z wiedzą już posiadaną (Zawadzka, 2004: 233). Kiedy pojawiają się problemy z uczeniem się, nie rezygnuje, lecz jest konsekwentny. Dyskutuje też z innymi osobami na temat problemów związanych z nauką języka obcego. Uczeń autonomiczny posiada wiedzę o etapach uczenia się, planowaniu, organizacji pracy, wyborze materiałów do nauki, technik i strategii uczenia się. Podstawa programowa zakłada, że nauka w szkole ponadpodstawowej ma sprzyjać autonomii. Realizacja tego zalecenia stanowi szczególne zadanie nauczycieli i szkoły. Nauczyciele powinni zachęcać uczniów do pracy własnej z wykorzystaniem filmów, zasobów internetu, książek (np. uproszczonych lektur), komunikatorów i mediów społecznościowych w odpowiednim zakresie i stosownie do wieku uczniów. W szkole powinny być organizowane wydarzenia związane z językami obcymi, np. konkursy, wystawy, seanse filmowe, spotkania czytelnicze, dni języków obcych, zajęcia teatralne, udział w programach europejskich typu eTwinning, umożliwiające uczniom kontakt z rodzimymi użytkownikami języka oraz innymi użytkownikami języka docelowego;
Aby uczeń pracował autonomicznie, należy uwzględnić następujące warunki:

- wspólne (nauczyciel i uczeń) planowanie tematyki zajęć lekcyjnych i wydarzeń związanych z językiem niemieckim (uczniowie mogą zgłosić na początku września propozycje piosenek, filmów, tekstów, które chcieliby realizować; uczniowie powinni mieć też wpływ na wybór tematyki konkursów, seansów filmowych, programów europejskich typu eTwinning, dni języków obcych),
- precyzyjne określanie celów lekcji (na każdej lekcji),
- dostarczenie uczniowi informacji dotyczących strategii uczenia się i korzyści z ich stosowania (uczniowie mogą prezentować własne strategie uczenia się i porównywać ze strategiami proponowanymi przez nauczyciela),
- stosowanie otwartych form pracy, np. stacji uczenia się, projektów, dramy,
- tworzenie przyjaznej atmosfery na lekcji (warto włączyć muzykę klasyczną, np. utwory W. A. Mozarta, które odwzorowują rytm bicia serca, co wprowadza w stan tzw. zrelaksowanej koncentracji),

MEGA! © Klett Polska

- chwalenie uczniów nawet za niewielkie sukcesy (określenie słabych stron powinno być poprzedzone komentarzem dotyczącym sukcesów ucznia),
- zachęcanie do samooceny (samoocena może się odbywać na lekcji powtórzeniowej).

4.4.1. Wdrażanie do samooceny

Istotną umiejętnością w procesie autonomizacji jest samoocena (Zawadzka: 2004, 244). Zbyt niska samoocena niesie ze sobą negatywne skutki, tzn. brak zainteresowań poznawczych, rezygnację z podejmowania wysiłku, niskie wyniki w nauce. Celem samooceny jest diagnoza mocnych i słabych stron własnej kompetencji komunikacyjnej, porównanie jej poziomu z modelem docelowym. Dzięki takiej autodiagnozie możliwe staje się świadome i lepiej zorganizowane uczenie się, a także rozwijanie odpowiedzialności za rozwój własnej kompetencji komunikacyjnej.
Jednostki służące dokonaniu samooceny zamieszczone są po każdym rozdziale podręcznika *MEGA! 1*. Przykład samooceny ze str. 30 podręcznika *MEGA! 1:*

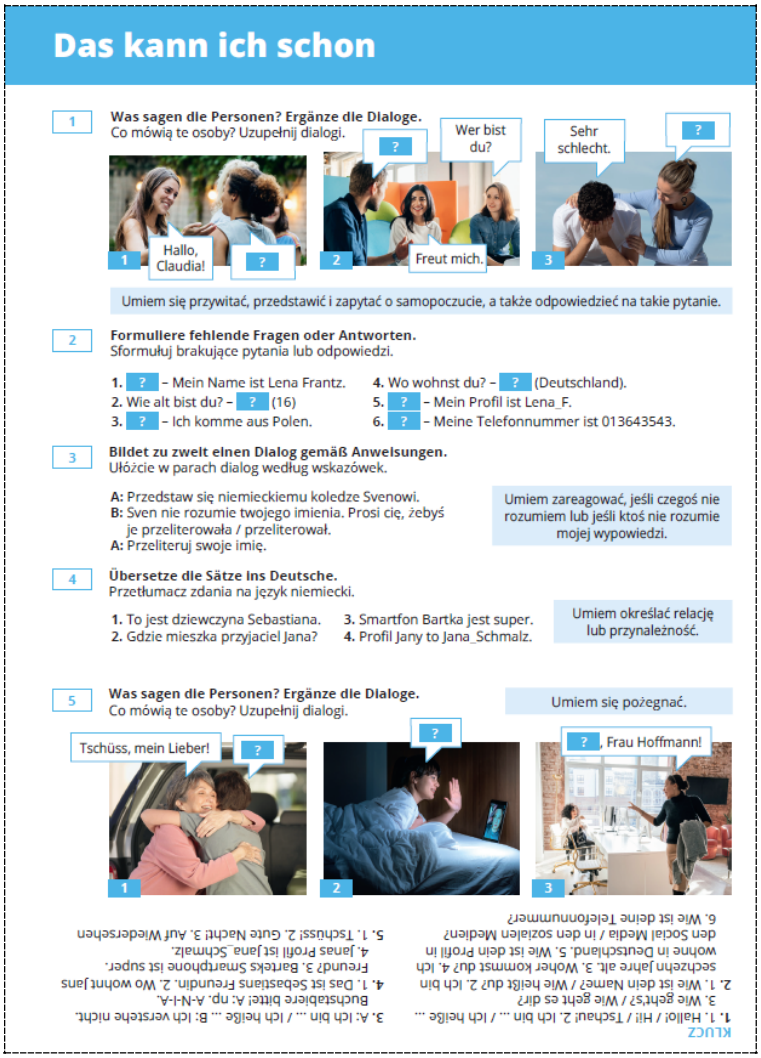

Das kann ich schon

1 **Was sagen die Personen? Ergänze die Dialoge.**
Co mówią te osoby? Uzupełnij dialogi.

1 Hallo, Claudia! ?
2 ? Wer bist du? Freut mich.
3 Sehr schlecht. ?

Umiem się przywitać, przedstawić i zapytać o samopoczucie, a także odpowiedzieć na takie pytanie.

2 **Formuliere fehlende Fragen oder Antworten.**
Sformułuj brakujące pytania lub odpowiedzi.

1. ? – Mein Name ist Lena Frantz.
2. Wie alt bist du? – ? (16)
3. ? – Ich komme aus Polen.
4. Wo wohnst du? – ? (Deutschland).
5. ? – Mein Profil ist Lena_F.
6. ? – Meine Telefonnummer ist 013643543.

3 **Bildet zu zweit einen Dialog gemäß Anweisungen.**
Ułóżcie w parach dialog według wskazówek.

A: Przedstaw się niemieckiemu koledze Svenowi.
B: Sven nie rozumie twojego imienia. Prosi cię, żebyś je przeliterowała / przeliterował.
A: Przeliteruj swoje imię.

Umiem zareagować, jeśli czegoś nie rozumiem lub jeśli ktoś nie rozumie mojej wypowiedzi.

4 **Übersetze die Sätze ins Deutsche.**
Przetłumacz zdania na język niemiecki.

1. To jest dziewczyna Sebastiana.
2. Gdzie mieszka przyjaciel Jana?
3. Smartfon Bartka jest super.
4. Profil Jany to Jana_Schmalz.

Umiem określać relację lub przynależność.

5 **Was sagen die Personen? Ergänze die Dialoge.**
Co mówią te osoby? Uzupełnij dialogi.

Umiem się pożegnać.

1 Tschüss, mein Lieber! ?
2 ?
3 ? Frau Hoffmann!

KLUCZ

1. 1. Hallo! / Hi! / Tschau! 2. Ich bin ... / Ich heiße ...
3. Wie geht's? / Wie geht es dir?
2. 1. Wie ist dein Name? / Wie heißt du? 2. Ich bin sechzehn Jahre alt. 3. Woher kommst du? 4. Ich wohne in Deutschland. 5. Wie ist dein Profil in den Social Media / in den sozialen Medien?
6. Wie ist deine Telefonnummer?
3. A: Ich bin ... / Ich heiße ... B: Ich verstehe nicht. Buchstabiere bitte! A: np. A-N-I-A.
4. 1. Das ist Sebastians Freundin. 2. Wo wohnt Jans Freund? 3. Bartek's Smartphone ist super. 4. Janas Profil ist Jana_Schmalz.
5. 1. Tschüss! 2. Gute Nacht! 3. Auf Wiedersehen

Na pierwszej stronie każdego rozdziału podręcznika *MEGA!* znajdują się informacje: *Nauczę się…* oraz *Poznam i zastosuję…* Uczeń może również na bazie tego materiału dokonać samooceny oznaczając, czy dany aspekt został opanowany czy też nie. Uczeń może zamieścić powyższe aspekty w tabeli i dokonać samooceny.

MEGA! © Klett Polska

4.5. Sposób realizacji programu z uczniami potrzebującymi indywidualizacji

A. Praca z uczniem zdolnym

Ucznia zdolnego cechuje m.in. efektywne uczenie się rzeczy nowych, oryginalność w myśleniu i działaniu, duże nasilenie dążeń poznawczych, wysoki poziom myślenia analitycznego i produktywnego, wytrwałość w rozwiązywaniu problemów.
Uczeń zdolny potrzebuje zatem indywidualizacji w procesie nauczania. Ważnym zadaniem nauczyciela jest przygotowanie zajęć rozwijających zdolności uczniów o ponadprzeciętnym potencjale. Wybór metod i form pracy należy poprzedzić identyfikacją, obserwacją, zebraniem wywiadu i diagnozą zdolności.
W pracy z uczniem zdolnym należy uwzględnić:
- swobodę w wyborze formy i treści pracy,
- ciekawy materiał, który zainteresuje zdolnego ucznia,
- realizację treści w sposób interdyscyplinarny,
- wykorzystywanie zróżnicowanych źródeł informacji,
- prowadzenie fragmentów lekcji przez ucznia,
- różnicowanie prac klasowych i domowych,
- motywowanie do udziału w konkursach i olimpiadach,
- organizowanie spotkań ucznia z rodzimymi użytkownikami języka obcego,
- akceptację faktu, że uczeń zdolny może wyprzedzać nauczyciela w pewnych skojarzeniach i pomysłach.

Podręcznik *MEGA!* ułatwia pracę z uczniem zdolnym, gdyż oferuje:

- serial w odcinkach, który umożliwia przetwarzanie materiału audiowizualnego i inspiruje do własnych projektów,
- sekcje *Ohne Worte,* które rozszerzają wiedzę uczniów o nauczanym języku, dostarczając informacji o aspektach komunikacji pozawerbalnej,
- podrozdziały *Landeskunde,* które poszerzają wiedzę ucznia z zakresu realioznawstwa,
- dodatkowe filmy *Landeskunde, Grüße aus…*, *Grammatik*, które uczeń może wykorzystać do rozwijania swoich umiejętności,
- dostęp do aplikacji Quizlet oraz do aplikacji fiszkowej, umożliwiających samodzielną pracę.

B. Praca z uczniem z dysleksją rozwojową

Nauczyciel języka obcego powinien też umieć pracować z uczniami, którzy mają takie trudności w uczeniu się jak dysleksja, dysortografia oraz dysgrafia.

- *Dysleksja* to specyficzne trudności w nauce czytania, którym często towarzyszą trudności w pisaniu.
- *Dysortografia* to specyficzne trudności w komunikowaniu się za pomocą pisma, zwłaszcza w opanowaniu poprawnej pisowni (m. in. błędy ortograficzne). Trudności w opanowaniu poprawnej pisowni mogą występować łącznie z trudnościami w czytaniu lub samodzielnie.
- *Dysgrafia* to trudności w opanowaniu właściwego poziomu graficznego pisma.

W pracy z uczniami z dysleksją rozwojową warto uwzględnić:

- używanie pomocy wizualnych (plakaty, obrazki, plansze, mapy itp.),
- stosowanie gier i zabaw np. gry w podręczniku *MEGA! 1,* s. 41,
- stosowanie nauczania polisensorycznego, angażując jak najwięcej zmysłów (wzrok, słuch, dotyk),
- korzystanie z filmów, zapisu dialogów z filmów oraz nagrania audio filmu, np. film Benni oraz *Fotostory 2* w podręczniku *MEGA! 1*, s. 34–35,
- korzystanie z nagrań tekstów, umożliwiając uczniowi jednoczesne słuchanie i czytanie np. ćwiczenie 1, s. 18 w podręczniku *MEGA! 1,*

MEGA! © Klett Polska

- zachęcanie do słuchania tekstów i oglądania filmów w domu,
- preferowanie cichego czytania,
- zaznaczanie kolorem trudności ortograficznych w wyrazach,
- uczenie kojarzenia pisowni słów sprawiających trudność,
- tematyczne grupowanie słówek,
- mobilizowanie ucznia do pracy poprzez stosowanie różnorodnych ćwiczeń na lekcji, a także zadawanie dodatkowych ćwiczeń do samodzielnej pracy w domu,
- korzystanie z krzyżówek i diagramów, np. krzyżówka w zeszycie ćwiczeń *MEGA! 1*, s. 11,
- zabawa w odgrywanie ról, historyjek np. gra w podręczniku *MEGA! 1*, s. 57,
- angażowanie uczniów do wykonywania pomocy dydaktycznych i organizowania gier i zabaw,
- stosowanie odpowiedniego sposobu egzekwowania, oceniania wiedzy i umie-jętności:

– oceniając pracę pisemną nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych, wyjątkiem są błędy zmieniające znaczenie wyrazu lub zaburzające poprawność gramatyczną,
– prace pisemne ucznia powinny być oceniane przede wszystkim pod względem treści, zakresu struktur leksykalno-gramatycznych, spójności i logiki,
– błędy interpunkcyjne w pracach z języków obcych nie powinny powodować obniżenia oceny ogólnej.

Oto przykład testu rozdziałowego z serii *MEGA!*, przygotowanego specjalnie dla uczniów z dysleksją. Zastosowano w nim typy przyjazne dla nich typy zadań oraz wykorzystano czcionkę zaprojektowaną specjalnie dla osób z dysleksją.

TEST 1 WERSJA C

Imię i nazwisko: **Klasa:**

Wynik: **|30 pkt**

1. Zapoznaj się z treścią zadania. Następnie wysłuchaj nagrania i wybierz właściwe odpowiedzi na pytania 1–4: a, b lub c.
(4 x 1 pkt) **|4 pkt**

1. Wie geht es Martin?

a. Gut. ☐

b. Nicht gut. ☐

c. Super. ☐

2. Wie geht es Lea?

a. Gut. ☐

b. Nicht gut. ☐

c. Super. ☐

MEGA! © Klett Polska

3. Woher kommt Martin?

a. Er kommt aus Berlin. ☐

b. Er kommt aus Hamburg. ☐

c. Er kommt aus Leipzig. ☐

4. Wie ist Leas Profil in den sozialen Medien?

a. @lea.ha_ha. ☐

b. @lea-ha. ☐

c. @lea_ha. ☐

2. Przeczytaj tekst i zakreśl poprawne uzupełnienia zdań 1–3.
(3 x 1 pkt) |3 pkt

Hi! Wie geht's, Jana? Du, ist Marco Emmas Freund? 😉 Er kommt aus Leipzig, oder?

Hallo, Jule. Nein, Marco ist nicht Emmas Freund! Marco ist MEIN Freund!!! Er kommt nicht aus Leipzig, er kommt aus Weimar.

Sorry, nicht Marco, Mirko!
Ist Mirko Emmas Freund?

Keine Ahnung.

1. Das ist **ein Chat** • **eine Webseite**.

2. **Marco** • **Mirko** ist Janas Freund.

3. Marco kommt aus **Leipzig** • **Weimar**.

MEGA! © Klett Polska

3. Połącz wyrazy z cyframi.
(4 x 1 pkt) |4 pkt

dreizehn	11
elf	19
zwanzig	13
neunzehn	20

4. Zakreśl uzupełnienia dialogu zgodne z emotikonem.
(1 x 1 pkt) |1 pkt

■ Hallo, Jan. Wie geht's?

● Danke! 😐 **Sehr schlecht** • **So lala** • **Prima**.

5. Połącz części wyrażeń.
(5 x 1 pkt) |5 pkt

1. Vielen	**a.** schön.
2. Bitte	**b.** Dank!
3. Mach's	c. Wiedersehen!
4. Auf	d. Nacht!
5. Gute	**e.** gut!

6. Dopasuj wyrazy do zdań.
(4 x 1 pkt) |4 pkt

in • aus • Wo • Woher

1. _____ wohnst du?

2. Ich wohne _____ Weimar.

3. Sebastian kommt _____ Warschau.

4. _____ kommt Alicia?

MEGA! © Klett Polska

7. Zakreśl poprawne formy czasowników.
(5 x 1 pkt) |5 pkt

1. Wer **bist** • **ist** du?

2. Wie **heißt** • **heiße** deine Mama?

3. Ich **frage** • **fragst** einfach!

4. Jan **wohnst** • **wohnt** jetzt in Berlin.

5. Rui **kommt** • **komme** aus Brasilien.

8. Zaznacz poprawną reakcję.
(4 x 1 pkt) |4 pkt

1. Hallo, Stephan!

a. Hey, Max! ☐

b. Tschüss, Max! ☐

2. Wie geht es Ihnen?

a. Mach`s gut. ☐

b. Danke, ganz gut. ☐

3. Tschüss!

a. Bis bald! ☐

b. Grüß dich! ☐

4. Mein Name ist Baumann.

a. Gerne! ☐

b. Freut mich! ☐

MEGA! © Klett Polska

C. Praca z uczniem doświadczającym trudności innego rodzaju

Uczniowie w wieku 14–19 lat mogą napotkać różnorodne trudności w procesie uczenia się. Ze względu na specyficzne dla swego wieku zmiany hormonalne i emocjonalne niejednokrotnie doświadczają zaburzeń koncentracji, motywacji i trudności z regulacją emocji, które to doświadczenia wpływają na ich zdolność do skupienia się na nauce.
Oto kilka przykładów strategii, które warto wówczas uwzględnić:

- dobór treści, które odpowiadają rzeczywistym zainteresowaniom uczniów, np. wprowadzanie słownictwa / podawanie przykładów konstrukcji gramatycznych z ich idolami jako bohaterami zadań,
- urozmaicanie form socjalnych na lekcji,
- stosowanie metody odwróconej lekcji (uczniowie przygotowują materiał i wprowadzają go jako „eksperci”),
- wyznaczanie konkretnych celów – do każdego zadania, tak, aby uczniowie zawsze mieli poczucie sensu swojego działania,
- położenie nacisku na rozwój kreatywności uczniów i zwiększenie liczby zadań, w których będą mogli się nią wykazać (np. pisanie krótkich haiku z prostych wyrażeń w języku obcym),
- zastosowanie prac projektowych i miniprojektów jako metod utrwalania wprowadzanych zagadnień językowych,
- stosowanie sfabularyzowanych gier jako metody utrwalenia i diagnozy aktualnych umiejętności uczniów.

Oto przykład gry po rozdziale 1 z zeszytu ćwiczeń MEGA! 1:

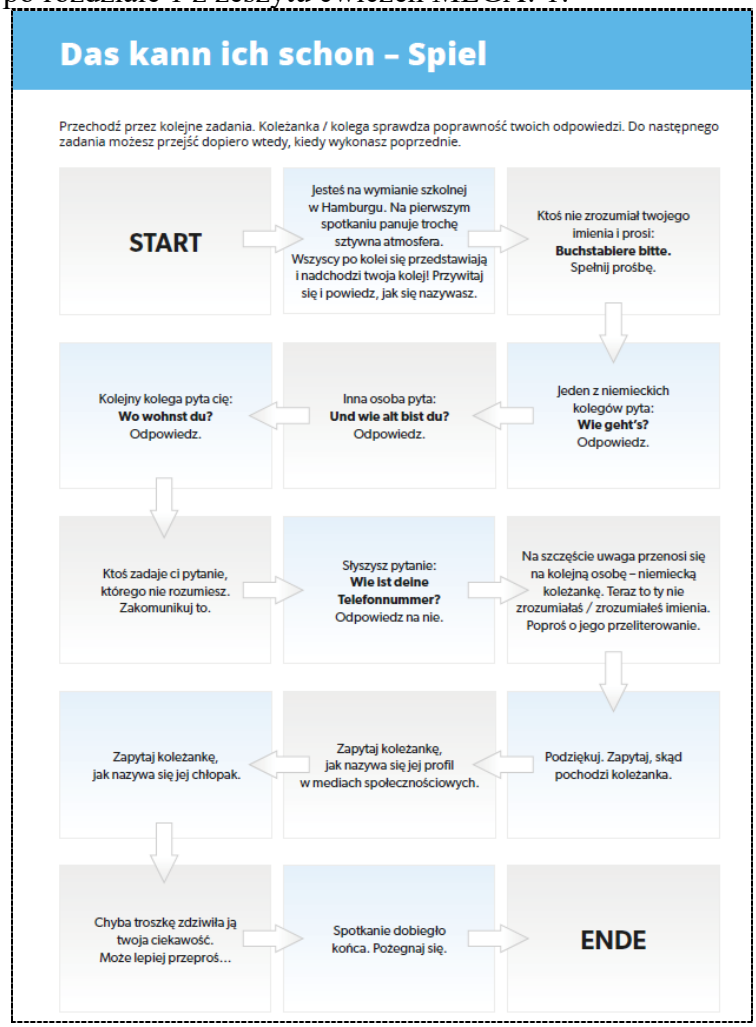

Złożoność współczesnego świata oraz powszechny dostęp do niezweryfikowanych informacji stwarzają problemy w rozróżnieniu faktów, opinii, wykreowanych sztucznie zjawisk itp. Młodzież (tzw. social media natives) żyje w rzeczywistości, której bardzo istotną częścią są media społecznościowe. Po części należą one do tzw. rozpraszaczy, czyli aspektów dostarczających nadmiaru bodźców i utrudniających skupienie się na nauce. Szkoła i nauczyciele powinni uczniom zapewnić warunki oraz treści nauczania, które pozwolą młodzieży na nabywanie koniecznych umiejętności. Jednym ze sposobów jest przekierowanie zainteresowania związanego z mediami społecznościowymi na treści użyteczne dydaktycznie, które mają formę bliską młodzieży. Oto przykłady zadań tego typu z podręcznika MEGA!:

2 **Suche im Internet nach Songs der Stars aus Aufgabe 1. Welcher Song gefällt dir? Berichte in der Klasse.**
Poszukaj w internecie piosenek gwiazd przedstawionych w zadaniu 1. Która piosenka ci się podoba? Opowiedz w klasie.

Ich finde ... mega! Ich mag die Musikrichtung ...

3 GRÜßE AUS ...
Lest den Text und wählt die richtigen Wörter in den Sätzen 1–3.
Obejrzyjcie materiał i wybierzcie poprawne wyrazy w zdaniach 1–3.

Hallo, hey du! Magst du Musik? Was hörst du gern: Rock? Hip-Hop? Pop? Techno? ... Also, ich bin die Megan und bin gerade in Berlin. Das hier ist der legändere Techno-Club in Berlin. Er heißt Berghain. Das ist der größte Techno-Club in der Welt! Techno mag ich nicht besonders, ich finde es ein bisschen langweilig. Aber ich tanze sehr gern! Und der Club ist mega, nicht wahr? Und wie heißt dein Lieblingsclub? Tschüss!

1. Megan ist in **Deutschland • Österreich**.
2. Der Club heißt **Techno • Berghain**.
3. Sie findet Techno **mega • langweilig**.

1 **Schau dir das Profil an und beantworte die Fragen.** Obejrzyj profil i odpowiedz na pytania.

Andrea Hoffmann
@Andy_Hfmn

wohnt in: Köln
kommt aus: Graz
Likes: Hip-Hop, Klassik, Basketball, Fridays For Future, Fotografieren
Beziehungsstatus: in einer Beziehung mit **Christopher Rolke**
Andere Infos: Ich bin 16 Jahre alt. Ich bin Schauspielerin!

1. Wie alt ist Andy?
Sie ist 16 Jahre alt.
2. Wie heißt Andys Freund?
3. Was mag Andy?
4. Woher kommt sie?
5. Wo wohnt sie?

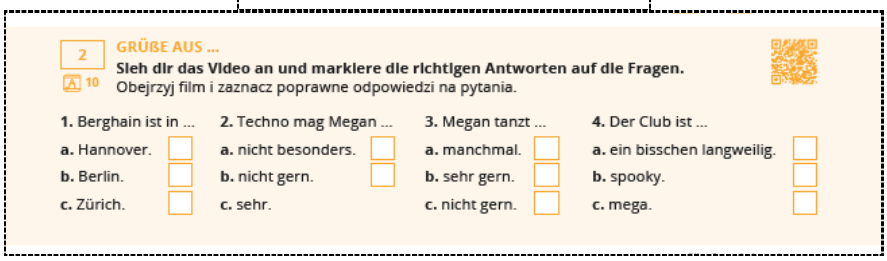

2 GRÜßE AUS ...
10
Sieh dir das Video an und markiere die richtigen Antworten auf die Fragen.
Obejrzyj film i zaznacz poprawne odpowiedzi na pytania.

1. Berghain ist in ...	2. Techno mag Megan ...	3. Megan tanzt ...	4. Der Club ist ...
a. Hannover. ☐	a. nicht besonders. ☐	a. manchmal. ☐	a. ein bisschen langweilig. ☐
b. Berlin. ☐	b. nicht gern. ☐	b. sehr gern. ☐	b. spooky. ☐
c. Zürich. ☐	c. sehr.	c. nicht gern. ☐	c. mega. ☐

Kluczowym czynnikiem w uczeniu się jest motywacja. Niektórzy 14-/19-latkowie mogą mieć trudności z utrzymaniem motywacji do nauki, szczególnie jeśli nie widzą bezpośredniego związku między tym, czego się uczą, a ich życiem codziennym i przyszłością. Z pomocą przychodzi tutaj podejście skierowane na działanie. Nauczyciel powinien konstruować zadania tak, aby stawiały uczniów w obliczu autentycznych problemów do rozwiązania, jednak możliwych do realizacji na danym etapie nauczania. Oto przykład takiego zadania z zeszytu ćwiczeń *MEGA! 1*:

10 15 **Hör zu und hilf deinen Eltern in den angegebenen Situationen.**
Posłuchaj nagrania i pomóż swoim rodzicom w opisanych sytuacjach.

Sytuacja 1.
Kupujecie buty sportowe. Pracownik sklepu wymienia dostępne rozmiary. Przekaż informację rodzicom i poproś pracownika o wybrany rozmiar.

Sytuacja 2.
Jesteście na meczu Bundesligi! Osoba, która na stadionie zajmuje miejsce obok was, zadaje pytanie. Przetłumacz je rodzicom i udziel odpowiedzi w imieniu was wszystkich.

Sytuacja 3.
Wypożyczacie hulajnogi elektryczne. Osoba, która właśnie odstawia swoją, coś do was mówi. Przetłumacz tę informację rodzicom.

4.6. Przykładowe scenariusze lekcji na podstawie podręcznika *MEGA! 1*

4.6.1. Ich höre gern Musik (1)

Temat lekcji: *Benni* – Praca z *Fotostory* / filmem.

Cele lekcji:
- uczeń mówi o swoich upodobaniach muzycznych oraz opowiada o upodobaniach muzycznych innych osób,
- uczeń rozwija sprawność rozumienia tekstu pisanego,
- uczeń rozwija sprawność mówienia,
- uczeń przetwarza ilustrowany tekst obcojęzyczny (pracuje z *Fotostory*),
- uczeń przetwarza materiał audiowizualny (pracuje z filmem).

Zakres tematyczny: człowiek (zainteresowania), życie prywatne (zajęcia w czasie wolnym)
Struktury leksykalno-gramatyczne: utrwalenie konstrukcji *gern* + czasownik, utrwalenie odmiany czasownika *mögen*
Pomoce dydaktyczne: podręcznik, zeszyt ćwiczeń, płyty CD i DVD i odtwarzacz płyt CD i DVD lub smartfon z aplikacją odczytywania kodów QR
Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum
Metody pracy: praca z filmem, praca z materiałem ikonograficznym, praca z tekstem pisanym, praca z nagraniami muzycznymi
Przebieg lekcji:

L.p.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał
1. Wstęp (5 min)	A. Czynności organizacyjne. B. Rozgrzewka: Nauczyciel prezentuje *Fotostory* i pyta, kogo uczniowie w niej widzą *Wer ist das? Wie heißt sie / er*?). Pyta również w języku polskim, gdzie znajdują się te osoby i co, zdaniem uczniów, robią. Zapowiada, że w dalszej części lekcji uczniowie sprawdzą swoje hipotezy.	plenum	podręcznik, str. 34–35 (*Fotostory* 2)
2. Prezentacja i semantyzacja (5 min)	Uczniowie zapoznają się z treścią zadania, a następnie słuchają nagrania i ustalają swoje odpowiedzi. Rozwiązania prezentują w plenum.	indywidualnie, plenum	podręcznik – zadanie 1, s. 36
3. Faza ćwiczeń (20 min)	Uczniowie zapoznają się ze zdaniami 1–5.	indywidualnie	zadanie 2, s. 36
	Uczniowie oglądają pierwszą część filmu 2. Benni (sceny 1–5). Na forum klasy ustalają, które zdania są zgodne z tekstem, a które nie.	plenum	film *2. Benni* zadanie 2, s. 36
	Nauczyciel pyta, czy potwierdziły się hipotezy postawione na początku lekcji.	plenum	–
	Nauczyciel omawia zdania 1–6 i możliwości ich uzupełnienia. Upewnia się, że zdania są zrozumiałe.	plenum	zadanie 3
	Uczniowie oglądają drugą część filmu 2. Benni (sceny 6–10) i dobierają poprawne odpowiedzi	indywidualnie	film *2. Benni*
	Nauczyciel sprawdza rozwiązanie na forum klasy. Przy każdym zdaniu prosi uczniów o wskazanie w *Fotostory* miejsca, które potwierdza poprawność odpowiedzi.	plenum	*Fotostory 2*, s. 34–35
	Nauczyciel wskazuje informację *DACHL*. Prosi	plenum	internet

	uczniów, żeby w grupach wyszukali piosenki poszczególnych wykonawców i odtworzyli ich fragmenty. Uczniowie wyrażają swoją opinię na temat wysłuchanych utworów.		
4. Podsumowanie lekcji i objaśnienie pracy domowej (5 min)	A. Nauczyciel rozmawia z uczniami na temat ich upodobań muzycznych. Pyta: *Was hörst du gern? Was magst du nicht? Kennst du …?*	plenum	–
	B. Uczniowie podsumowują, czego nauczyli się na tej lekcji.	plenum	–
	C. Nauczyciel podaje pracę domową.	plenum	ćwiczenia 3–5 z zeszytu ćwiczeń, s. 36

4.6.2. Ich höre gern Musik (2)

Temat lekcji: *Ich höre gern Musik* – Moje upodobania muzyczne.

Cele lekcji:
- uczeń mówi o swoich upodobaniach muzycznych oraz opowiada o upodobaniach muzycznych innych osób,
- uczeń rozwija sprawność rozumienia tekstu pisanego,
- uczeń rozwija sprawność mówienia,
- uczeń przetwarza ilustrowany tekst obcojęzyczny (pracuje z *Fotostory*),
- uczeń przetwarza materiał audiowizualny (pracuje z filmem).

Zakres tematyczny: człowiek (zainteresowania), życie prywatne (zajęcia w czasie wolnym)
Struktury leksykalno-gramatyczne: szyk przestawny w zdaniu oznajmującym
Pomoce dydaktyczne: podręcznik, zeszyt ćwiczeń, płyty CD i DVD i odtwarzacz płyt CD i DVD lub smartfon z aplikacją odczytywania kodów QR
Formy socjalne: praca indywidualna, praca w parach, praca w plenum
Metody pracy: praca z filmem, praca z materiałem ikonograficznym, praca z tekstem pisanym, praca z nagraniami muzycznymi
Przebieg lekcji:

L.p.	Przebieg lekcji	Formy pracy	Materiał
1. Wstęp (5 min)	A. Czynności organizacyjne. B. Rozgrzewka: Nauczyciel tworzy wspólnie z uczniami asocjogram dotyczący muzyki. Uczniowie podają nazwy gatunków muzycznych, nazwiska wykonawców, nazwy zespołów itp. Nauczyciel odwołuje się do	plenum	–

	pojęć i nazw, które uczniowie poznali na poprzedniej lekcji.		
2. Prezentacja i semantyzacja (5 min)	Uczniowie zapoznają się z treścią zadania, a następnie analizują wybrane sceny z *Fotostory* i w parach dobierają osoby do trzech zdań. Nauczyciel sprawdza rozwiązanie w plenum.	w parach plenum	podręcznik – *Fotostory 2*, s. 34–35, zadanie 4, s. 37
3. Faza ćwiczeń (20 min)	Uczniowie zapoznają się z podanymi wyrażeniami	indywidualnie	zadanie 5, s. 37
	Uczniowie oglądają zdjęcia przedstawiające różne sytuacje i czytają dialogi, które wymagają uzupełnienia. Spośród podanych wyrażeń dobierają w parach odpowiednie do danego dialogu.	indywidualnie w parach	podręcznik – *Fotostory 2*, s. 34–35, zadanie 5, s. 37
	Chętni uczniowie odczytują głośno dialogi.	plenum	zadanie 5, s. 37
	Nauczyciel zadaje pytanie z podręcznika (*Magst du Wincent Weiss?*), podnosi kciuk do góry i prosi ucznia o przeczytanie odpowiedzi twierdzącej w szyku prostym i przestawnym. Następnie nauczyciel ponawia pytanie i opuszcza kciuk w dół. Wskazuje kolejnego ucznia, aby przeczytał odpowiedzi przeczące. Po kolejnym pytaniu następny uczeń czyta trzecią wersję odpowiedzi. Nauczyciel poleca, aby uczniowie w parach budowali podobne dialogi, korzystając z podanych nazwisk lub podając własne propozycje. Ochotnicy prezentują swoje dialogi.	plenum w parach	zadanie 6, s. 37
	Nauczyciel analizuje z uczniami ramkę *Sprachbox* i zwraca im uwagę na pozycję orzeczenia i podmiotu w zdaniu. W celu wizualizacji szyku przestawnego prezentuje uczniom film *Grammatik*	indywidualnie	*Sprachbox,* s. 37 *Grammatik Video 2*

	Video 2.		
4. Podsumowanie lekcji i objaśnienie pracy domowej (5 min)	A. Uczniowie przeprowadzają wywiad z koleżanką / kolegą na temat jej / jego upodobań muzycznych. Osoba, która nie słyszała wywiadu i nie wie, z kim był przeprowadzany, za pomocą pytań próbuje dowiedzieć się, o kogo chodziło.	plenum	*Spiel*, s. 37
	B. Uczniowie podsumowują, czego nauczyli się na tej lekcji.	plenum	–
	C. Nauczyciel podaje pracę domową.	plenum	ćwiczenia 7–10 z zeszytu ćwiczeń, s. 37

5. Standardy osiągnięć

Wymagania ogólne i szczegółowe, które są zawarte w podstawie programowej, nawiązują do działań językowych składających się na kompetencję komunikacyjną opisaną w *Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego.* Uczniowie realizujący poziom III.2 osiągną poziom A2+, zaś uczniowie realizujący poziom III.2.0 znajdą się na poziomie A2 według skali *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego.* Osiągnięcie poszczególnych poziomów umożliwia niniejszy program.
Poniżej zamieszczono ogólne zestawienie skali biegłości językowej zawartej w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego.*

Poziom podstawowy	**A2**	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie wypowiedzi i często używane wyrażenia w zakresie tematów związanych z życiem codziennym. Są to np. bardzo podstawowe informacje dotyczące osoby rozmówcy i jego rodziny, zakupów, otoczenia, pracy. Potrafi porozumiewać się w rutynowych, prostych sytuacjach komunikacyjnych, wymagających jedynie bezpośredniej wymiany zdań na tematy znane i typowe. Potrafi w prosty sposób opisywać swoje pochodzenie i otoczenie, w którym żyje, a także poruszać sprawy związane z najważniejszymi potrzebami życia codziennego.
Poziom podstawowy	**A1**	Osoba posługująca się językiem na tym poziomie rozumie i potrafi stosować potoczne wyrażenia i bardzo proste wypowiedzi dotyczące konkretnych potrzeb życia codziennego. Potrafi formułować pytania z zakresu życia prywatnego, dotyczące np. miejsca, w którym mieszka, ludzi, których zna, i rzeczy, które posiada, oraz odpowiadać na tego typu pytania. Potrafi przedstawiać siebie i innych. Potrafi prowadzić prostą rozmowę, pod warunkiem, że rozmówca mówi wolno, zrozumiale i jest gotowy do pomocy.

6. Sposoby kontroli osiągnięć ucznia i ocenianie ucznia

Ocenianie osiągnięć ucznia pomaga m.in. w określeniu jego indywidualnych potrzeb, postępów i efektywności kształcenia. Ocena powinna uzmysławiać nauczycielowi konieczność zmiany lub kontynuację metod kształcenia.
Elżbieta Zawadzka (2007, 266) podkreśla funkcję diagnostyczną i klasyfikującą oceniania. Funkcja diagnostyczna dotyczy monitorowania postępów ucznia i określania jego indywidualnych potrzeb, określania efektywności metod, planowania procesu nauczania, przekazywania informacji zwrotnej uczniowi i rodzicom. Funkcja klasyfikacyjna dotyczy różnicowania i grupowania uczniów według określonej skali. Jest niezwykle istotna przy ocenie poziomu osiągniętego w dłuższym czasie.
Na lekcji języka obcego nauczyciel może oceniać m.in.:

- zadania domowe,
- odpowiedzi ustne,
- krótkie kartkówki sprawdzające opanowanie materiału z jednej, dwóch lub trzech lekcji,
- sprawdziany,
- testy diagnostyczne
- aktywność na lekcji,
- prace w grupach,
- gotowość do podejmowania dodatkowych zadań (np. udział w konkursach lub uroczystościach szkolnych).

Waga w/w działań ucznia powinna być zróżnicowana. Inaczej traktuje się ocenę za zadanie domowe, kartkówkę, a inaczej za sprawdzian obejmujący materiał z całego rozdziału. Przy ocenianiu krótkich kartkówek proponuję przyjąć następującą skalę ocen:

ocena	**% maksymalnej liczby punktów**
niedostateczny	0–49
dopuszczający	50–64
dostateczny	65–79
dobry	80–89
bardzo dobry	90–97
celujący	98–100

Przy ocenianiu sprawdzianów proponuję przyjąć następującą skalę ocen:

ocena	**% maksymalnej liczby punktów**
niedostateczny	0–39
dopuszczający	40–55
dostateczny	56–70
dobry	71–85
bardzo dobry	86–95
celujący	96–100

6.1. Wymagania na poszczególne oceny

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:
- bezbłędnie stosuje nie tylko proste, ale i złożone struktury gramatyczne,
- dysponuje niezwykle szerokim zasobem słownictwa,
- zawsze poprawnie używa słownictwa o charakterze złożonym/abstrakcyjnym.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
- rozumie wypowiedzi rodzimych użytkowników języka o różnorodnej tematyce,
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany bez użycia słownika,
- zawsze rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:
- w naturalny sposób formułuje komunikatywną i bezbłędną wypowiedź,
- mówi płynnie,
- posługuje się poprawnym językiem, nie popełniając błędów,
- dysponuje niezwykle szerokim zasobem słownictwa,
- omawia tematy proste i złożone;
- wymowa i intonacja są bezbłędne.

d) pisania:
- realizuje zadanie zawierające pełne zdania, rozbudowane struktury leksykalno-gramatyczne;
- w zadaniu pisemnym zawsze zawiera wszystkie istotne punkty,
- nie popełnia błędów w pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:
- poprawnie operuje prostymi i złożonymi strukturami gramatycznymi,
- buduje spójne zdania,
- dysponuje szerokim zasobem słownictwa,
- poprawnie używa słownictwa o charakterze bardziej złożonym/abstrakcyjnym,
- sporadycznie popełnia drobne błędy językowe niezakłócające komunikacji.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany z minimalnym użyciem słownika,
- rozumie ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów,
- wyszukuje w tekście niezbędne informacje,
- rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:
- formułuje wypowiedzi, które są spójne i logiczne,
- tworzy wypowiedzi, które charakteryzują się bogatym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- omawia tematy proste oraz tematy o charakterze bardziej złożonym,
- sporadycznie popełnia błędy, które nie zakłócają komunikacji,
- ma wymowę i intonację, które na ogół nie sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu wypowiedzi.

d) pisania:
- tworzy wypowiedzi, które cechuje zadowalający zakres środków językowych,

- sporadycznie popełnia błędy, które nie zakłócają komunikacji,
- w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty,
- używa prawidłowej pisowni oraz interpunkcji.

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:
- poprawnie operuje większością prostych i złożonych struktur gramatycznych,
- w większości przypadków buduje spójne zdania,
- dysponuje dość szerokim zasobem słownictwa,
- popełnia nieliczne błędy językowe, niezakłócające lub zakłócające w nieznacznym stopniu komunikację.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany ze sporadycznym użyciem słownika,
- jest zazwyczaj w stanie zrozumieć ogólny sens różnorodnych tekstów i rozmów,
- wydobywa większość potrzebnych informacji,
- rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:
- przeważnie z powodzeniem przekazuje informacje,
- mówi spójnie z lekkim wahaniem,
- popełnia nieliczne błędy językowe, które nie zakłócają komunikacji,
- wypowiada się na tematy proste i niektóre tematy o charakterze bardziej złożonym,
- ma wymowę i intonację, które czasami sprawiają odbiorcy drobne trudności w zrozumieniu wypowiedzi.

d) pisania:
- tworzy na ogół teksty zawierające pełne zdania, proste struktury leksykalno-gramatyczne,
- przeważnie pisze teksty spójne i logiczne,
- w zadaniu pisemnym zawiera wszystkie istotne punkty, chociaż niektórym z nich poświęca niewiele miejsca,
- popełnia nieliczne błędy językowe, które nie zakłócają komunikacji,
- przeważnie używa prawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:
- poprawnie operuje niektórymi prostymi strukturami gramatycznymi,
- niekiedy buduje spójne zdania,
- na ogół używa odpowiedniego słownictwa do zadania,
- rzadko używa słownictwa o charakterze bardziej złożonym,
- popełnia wiele błędów językowych, które czasami zakłócają komunikację.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego:
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany o niskim stopniu trudności bez pomocy nauczyciela,
- rozumie część kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach,
- zazwyczaj rozumie polecenia nauczyciela.

c) mówienia:
- tworzy wypowiedzi zawierające proste struktury i słownictwo,
- czasami tworzy wypowiedź niespójną i nielogiczną,

- dysponuje ograniczonym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- wypowiada się na tematy proste, a rzadziej na tematy o charakterze bardziej złożonym
- popełnia liczne błędy językowe, które częściowo zakłócają komunikację,
- ma wymowę i intonację, które czasami sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu wypowiedzi.

d) pisania:
- pisze teksty zawierające proste struktury leksykalno-gramatyczne,
- w zadaniu pisemnym zawiera większość istotnych punktów,
- popełnia liczne błędy językowe, które częściowo zakłócają komunikację,
- używa czasem nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który w zakresie:

a) gramatyki i słownictwa:
- poprawnie operuje niedużą liczbą prostych struktur gramatycznych,
- buduje zdania, ale przeważnie niespójne,
- dysponuje niewielkim zasobem słownictwa,
- czasami niepoprawnie używa podstawowego słownictwa.

b) rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu pisanego
- rozumie tekst ze słuchu lub tekst pisany o niskim stopniu trudności, korzystając z pomocy nauczyciela lub kolegów,
- rozumie kilka kluczowych informacji w różnorodnych tekstach i rozmowach,
- zazwyczaj rozumie podstawowe polecenia nauczyciela, ale czasem może potrzebować pomocy lub podpowiedzi.

c) mówienia:
- próbuje sformułować krótką wypowiedź, która często jest niespójna i nielogiczna,
- dysponuje bardzo ograniczonym zasobem środków leksykalno-gramatycznych,
- rzadko próbuje zabierać głos w rozmowie,
- popełnia bardzo liczne błędy językowe, które czasami zakłócają komunikację,
- ma wymowę i intonację, które często sprawiają odbiorcy trudności w zrozumieniu wypowiedzi.

d) pisania:
- tworzy proste wypowiedzi pisemne, zawierające mało urozmaicone struktury leksykalno-gramatyczne,
- czasami tworzy tekst niespójny i nielogiczny,
- w zadaniu pisemnym zawiera niektóre istotne punkty,
- używa w większości nieprawidłowej pisowni i interpunkcji.

Uczeń, który nie spełnia powyższych wymagań, otrzymuje ocenę **niedostateczną**.

7. Ewaluacja

Ewaluacja pozwala pozyskać informacje o stopniu opanowania wiadomości i umiejętności, dlatego powinna stanowić nieodłączną część procesu dydaktycznego. Każdy z tomów podręcznika *MEGA! 1* jest wzbogacony o materiały dla nauczycieli – „Poradnik dla nauczyciela”. Można w nim odnaleźć kartkówki, testy rozdziałowe i testy ewaluacyjne.
Ocenianie wewnętrzne służy ustaleniu postępów ucznia w kontekście wymagań edukacyjnych.

Przykład testu rozdziałowego

Test 2 **MEGA! 1 Kapitel 2 Das finde ich super!**

Imię i nazwisko: _____ Klasa: _____ Data: _____

Punkty: _____ / 40 **Ocena**: _____

1. Dobierz pasujące do zdań czasowniki i wstaw je w odpowiedniej formie. _____ / 6

hören • lernen • kochen • trainieren • machen • gucken

1. Thomas _____ oft Ausflüge.
2. Claudia _____ Fußball.
3. Ich _____ gern Musik
4. _____ du gern Filme?
5. Ich _____Deutsch.
6. Lea _____Spaghetti.

2. Uzupełnij zdania poprawnymi formami czasownika *mögen*. _____ / 3

1. _____ du Sport? **2.** Ich _____ Musik. **3.** Anton _____ Benni.

3. Ułóż zdania z podanych elementów. _____ / 6

1. finden • Wie • du • Pop • ?
_____
2. Alicia • chatten • gern • .
_____
3. Was • fotografieren • Sven • ?
_____
4. Ich • Serien • gucken • nicht • oft • .
_____
5. machen • Du • Karaoke • nicht • gern • .
_____
6. Patrick • surfen • im Internet • oft • nicht • .
_____

4. Uzupełnij właściwą formę zaimka dzierżawczego. _____ / 6

1. Was ist Stephans Hobby? – _____ Hobby ist E-Sport.
2. Wie heißt Laras Freundin? – _____ Freundin heißt Marina.
3. Wer ist Ed Sheerans Fan? – Tom ist _____ Fan.
4. Kennst du Claudias Telefonnummer? – Ja, _____ Telefonnummer ist 05508722.
5. Magst du Musik von Wincent Weiss. – Ja, _____ Musik finde ich spitze.
6. Wie findest du Annas Kommentar? – _____ Kommentar ist ätzend.

5. Zapisz liczby wyrazami. _____ / 5

1. 39 E-Mails _____
2. 71 Fotos _____
3. 256 Freunde _____
4. 598 Kommentare _____
5. 1820 Likes _____

6. Uzupełnij zdania pasującymi spójnikami. _____ / 3

und • oder • aber

1. Ich komme aus Polen, _____ ich wohne in Deutschland.
2. Spielst du Fußball _____ guckst du Serien?
3. Er hört gern Musik _____ er macht Musik!

7. Zaznacz właściwą reakcję. _____ / 4

1. Wie findest du Fußball? **a.** Fußball ist klasse. ☐ **b.** Ich spiele Fußball nicht oft. ☐
2. Was hörst du gern? **a.** Ich höre nicht. ☐ **b.** Ich mag Blues. ☐
3. Magst du Adele? **a.** Ja, ich kenne Adele. ☐ **b.** Ja, ich bin ihr Fan. ☐
4. Guckt Hanna gern Filme?
a. Ja, ihr Hobby ist Kino. ☐ **b.** Ja, sie findet Filme langweilig. ☐

8. Przeczytaj profil, a następnie zdania 1–7. Zaznacz, które z nich są zgodne (R) z informacjami zawartymi w profilu, a które nie (F). _____ / 7

Lukas Meier
@Luka.M 15
wohnt in: Köln, Deutschland
kommt aus: Düsseldorf, Deutschland
Likes: Borussia Dortmund, Bundesliga, Karneval in Köln, Samy Deluxe, Sarah Connor
Beziehungsstatus: in einer Beziehung mit Julia Heinemann
Andere Infos: Ich bin 16 Jahre alt. Ich spiele Fußball. Ich höre Rap gern.

		R	F
1.	Lukas wohnt in Düsseldorf.		
2.	Er ist Single.		
3.	Sein Hobby ist Fußball.		
4.	Er mag Karneval in Rio.		
5.	Lukas ist 15 Jahre alt.		
6.	Er ist ein Fan von Samy Deluxe.		
7.	Seine Freundin heißt Sarah Connor.		

Bibliografia

Chudak S., *Lernerautonomie fördernde Inhalte in ausgewählten Lehrwerken DaF für Erwachsene*, Peter Lang GmbH, Frankfurt a. Main 2007

Ellis, R., *Task-Based Language Learning and Teaching*, Oxford University Press, 2003

Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie, Wyd. CODN, Warszawa 2003

Kizik-Badstübner C., Rozalowska-Żądło R., Uniszewska A. (wyd.), *Sprachen lehren, Sprachen lernen. Nauczanie i uczenie się języków obcych*, Wyd. UG, Gdańsk 2004

Komorowska H., *Metodyka nauczania języków obcych*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005

Komorowska H., *Programy nauczania w kształceniu ogólnym i w kształceniu językowym*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2006

Komorowska H., *Sprawdzanie umiejętności w nauce języka obcego, Kontrola – Ocena – Testowanie*, Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2007

Pfeiffer W., *Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki*, Wagros, Poznań 2001

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. z 2024 r., poz. 1019) wynikającej z Rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r.

Rampillon U., *Aufgabentypologie zum autonomen Lernen. Deutsch als Fremdsprache*, Hueber Verlag, München, 2000

Richards, J. C., & Rodgers, T. S., *Approaches and methods in language teaching*, Cambridge University Press, 2014

Savignon, S. J., *Communicative language teaching: Linguistic theory and classroom practice*, McGraw-Hill, 2002

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE)

Zawadzka E., *Nauczyciele języków obcych w dobie przemian*, Impuls, Kraków 2004

Willis, J., *A Framework for Task-Based Learning*, Pearson Education, 1996